ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4689 17/30 ՅՈՒԼԻՍ 1901 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ՐԵՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1319 ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4689

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.
» »	վեցամսեայ	70	»
» »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամը փոխադրէ փոստով փոխ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի ճանչցուած։

Ծանուցմանց բաղդատաքի ծախքը բաժանորդաց կը վճարուին։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

Ճիշդ օրին կը հասնէինք Խարբերդ, ուր տեղի պիտի ունենային միսիոնարական վարժարաններուն և Գոլէճին հանդէսները, տարեկան հարցաքննութիւններէ վերջ։ Իմ մասիս խօսելով, պիտի ըսեմ, թէ շատ տարիներէ ի վեր ծարաւած էի պատակովը դպրոցական հանդէսի մը, որ իր բուն նշանակութեամբ շատ ցանցառ կերպով տեղի կ'ունենայ գաւառական կեանքի մէջ։ Միսիոնարութիւնը կրցած էր այդ հանդիսութեան երկու օրերուն, իրեն քաշել երկսեռ բազմութիւն մը, կազմուած աշակերտներու ծնողքներէ, հեռաւոր տեղերէ եկած բարեկամներէ, համակրողներէ և մասամբ հանդէսներու ամարքօններէ, որոնք առիթը չեն ուզեր ձեռքէ փախցնել, առանց խտրութիւն դնելու շէնքին կամ հովանաւորութեան տեսակին, բաւական է որ հանդէսը պիտի գոհացնէ կրթական մէկ պէտքը ու ալ մնացածը անշան, երկրորդական բաժին մը միայն կրնայ ունենալ բոլոր մըտածումներուդ մէջ։

Ես ալ այդ դասակարգին կը պատկանէի ապահովաբար բոլոր հրաւիրեալներուն մէջ։

Շարժնութիւնը, ոգեւորութիւնը, որ դպրոցներու նախադռնէն սկսեալ մինչեւ յետին աշակերտին դէմքը կը գունագեղէր, և դասատուներու հրճուանքը, որ աշխատած ըլլալու գոհունակութենէն կը ծնէր անշուշտ, երբեք նորութիւն մը չպիտի համարուէր անոնց համար, որոնք վարժարանական կեանքի գինովցընող սրտամաշուք քաղցրութիւնները վայելած են իրենց երիտասարդ կեանքին մէջ, ուր գիտակցութիւնը՝ ամէնէն հասունցած բաժինը հոգեբանական երեւոյթներուն, ինքն իր անդրադարձումով կը ճանչնայ իր խորութիւնները խուսափուկ տարիներու շարքի մը մէջ և կը գնահատէ գործը, աշխատութիւնը, ու ադամանդէն նախամեծար կը սեպէ դաստիարակութեան համար թափուած քրտինքի կաթիլ մը։

Այդ հանդէսներու շարքին մէջ ինծի համար յանդգնութիւն պիտի ըլլար, սոյն քանի մը տողերով ամերիկեան միսիոնարութեան դպրոցներուն կրթական յառաջդիմութեան մասին վճռական խօսք մը նետել մէջտեղ, քանի որ ոչ քննութիւններուն և ոչ ալ դպրոցական ընթացքի մէջ անոնց դասերուն ունկնդրած էի։ Դասատուներէն ոմանք բարեկամներս եղած են միշտ, ու համակրանքի բնազդումով միշտ հաւատք մը ունեցած եմ անոնց խղճամիտ պաշտօնավարութեան և կոչումի գիտակցութեան մասին։ Մանաւանդ որ Պրոֆ. Թէնէքէճեան և Նահիկեան երկու ամէնէն կարող ուսուցիչները, իրենց մասնագիտական հմտութիւններով տիրացած են այն ասպարէզին, որուն վրայ ոտք դրած են, և ուր իրենց գիտութեան և հմտութեան պաշարը հաստատուն կըռուան մը շինած է իրենց համար։

Բոլոր դպրոցները կը հովանաւորուին միսիոնարական նախագահութեամբ, զոր քանի տարիներէ ի վեր սահմանած է Տոքթ. Կէյթս, առկուն, անվհատ յամառութեամբ փարած իր գործին։ Գոլէճի նախագահներուն մէջ թերեւս ամէնէն դժբախտը, Մըսթըր Հայլըբէն վերջ, քանի որ Տոքթ. Կէյթսի վիճակած էր՝ բաղդին մէկ ցուրտ խաղին հետեւանքով, ոչ միայն դպրոցներուն վերատեսչութիւնը, որ ինքնին բաւական դժուարին գործ մըն է, խղճամիտ պաշտօնէի մը համար, երբ մանաւանդ աչքի առջեւ բերուի 1000է աւելի երկսեռ և իրարու մօտիկ ապրող աշակերտներու հսկողութեան գործը, այլեւ նոյն իսկ նիւթական վերականգնումը, որ սրտամաշուք տաղտկութիւն մը կը պատճառէ, արդէն փորձերով խճողուած գլուխի մը համար։ Ու Տոքթ. Կէյթս անխոնջ կը հետեւի իր գործերուն, առանց արձակուրդի, և անդուլ, հազիւ երբեմն իր բերնէն փախցնելով «գլուխս յոգներ է» խօսքը։ Տեղական համայնքը, բացի վարժապետական ժողովներու մէջ յայտնուած կարծիքներէ, բնաւ իրաւասութիւն չունի միջամտելու վարժարանական հսկողութեան կամ մատակարարութեան գործին։ Միսիոնարութեան անջատ իրաւունքն է ան։ Միայն շնորհիւ Ա. էֆ. Ժամկոչեանի ջանքերուն, կարելի պիտի ըլլայ այսուհետեւ խրամատել այդ չինական պատուարը, ու երբ գոլէճի նախկին շրջանաւարտներու այդ սկսած ձեռնարկը հասունանայ, այն ատեն տեղացի Հայերն ալ պիտի ունենան իրենց քուէն, ձայնը այդ մատակարարութեան գործին մէջ։

Գոլէճին մէջ երբեմն մասնագէտ բրօֆէսէօրներու թիւը յաւելուածական մաս մը ունէր իրեն հետ, բայց քանի մը տարիէ ի վեր անոնցմէ ոմանք ստիպուած են ճամբորդութեամբ՝ իրենց գործը թողուլ ուրիշներու։ Բնական է, թէ դպրոցի մը զարգացումը ընդհանրապէս ուղիղ կը համեմատի կարող ուսուցիչներու թիւին հետ։ Հետեւաբար, ինչ որ ալ ըլլան վարժարանին և նախակրթարաններու ուսուցչական խումբին անհատական արժանիքները, փափաքելի էր անշուշտ որ դէթ գոլէճը ունենար իրեն համար զտուած, ընտրուած խումբ մը ուսուցիչներու, որոնք գիտնային շրջաննին աւարտելու մօտ եղող աշակերտներուն ներարկել առողջ սկզբունքներու, առկուն և մաքուր նկարագրի մը թափը, քանի որ առ այժմ Խարբերդի այդ կարեւոր դաշտին մէջ կրթական գործին մղումը կախուած պիտի ունենայ այդ միսիոնարական հաստատութիւններէն, որչափ ատեն Թլկատինցիի և Զարդարեանի դպրոցները՝ իրենց անհատական աշխատութեան և կարողութիւններուն չկրնան միացնել դրամականի զուգընթաց ապահովութիւնը։ Առանց դրամական ապահովութեան ո՛րքան խըղճամիտ ճիգեր, զուր վատնուած են մեր կրթական ասպարէզին մէջ։ Միսիոնարական հաստատութիւնները այդ ջլատող ճակատագրէն զերծ կը մնան առ այժմ, ու կը մաղթենք սրտանց, որ բնաւ չկրեն այդ անտեսական նեղութիւնը իրենց գոյութեան մէջ։ Հետեւաբար, մինչեւ կրթական արդիւնք մը սպասելու իրաւունքով պիտի վերաբերուինք այդ շէնքերուն, որչափ ալ արտաքնապէս մերը չըլլան անոնք, բաւական է որ աշակերտական կեանքին ամբողջութիւնը կը կազմեն մերինները։ Քանի մը դիտողութիւններ պիտի ըսեմ հոս այդ շէնքերու մասին. չեմ յուսար թէ չարամտօրէն մեկնողներ գտնուին։

Որչափ կրցայ դատել ունկնդրութեամբ և ընթերցումով, նոյն իսկ շրջանաւարտներու արտասանութիւններն ու ճառերը հայերէն խնամուած լեզու մը չէին ներկայեր։ Մենք կը սպասենք որ գոլէճի մը մէջ, որուն աշակերտները Հայեր են, խնամուած, ու արդի գրականութեան պահանջներով հայերէն մը ուսած մեկնէին վարժարանէն։

Երկրորդ դիտողութիւնս զուտ ծրագրի մասին պիտի ըլլայ, աղջկանց բաժնին համար։ Ամերիկեան հաստատութիւններու մէջ, ի Խարբերդ, աղջկանց կրթութիւնը և ուսման ծրագիրը ձեւուած է, կ'ըսուէր, ամերիկեան աղջկանց վարժարանի դասընթացքին վրայ։ Կարելի չէ սակայն, ուրանալ, թէ ամէն ազգ կամ ժողովուրդ, ըլլանք գաւառ կամ միջավայր, իր կրթութեան կերպերը և կենսական ուրոյն պահանջումները ունի, որոնք չեն կրնար անտեսուիլ, նոյն իսկ ծրագիրներուն կամ դասընթացքի հետեւականութեան մէջ։ Մեր աղջիկները աստղաբաշխ չպիտի ըլլան բնաւ, մենք զիրենք կը սիրենք տեսնել իբր բարի, պարկեշտ մայր մը տունին մէջ և տնտեսող տանտիկին մը ընտանիքին ներս։ Լաւ պիտի ըլլար որ յարգելի Տոքթ. Կէյթս, որ բարեմիտ դիտողութիւններէ օգտուելու վիճակին մէջ պատրաստ է չարունակ, քիչ մը աւելի մըղում տայ տնային տնտեսութեան գործին, որ արդէն այս տարի մասամբ մուտ գտած է գոլէճին մէջ, նոյն իսկ խոհարարութեան բաժինով, որպէս զի մի գուցէ աղջկանց կրթութիւնը գործնականութենէ հեռու տեսական չորութիւն մը ներարկէ աղջիկներուն մէջ, որոնց բանաստեղծական թռիչքները չեն որ բան մը պիտի արժեն իրենց համար։ Արդար ըլլալու համար մեր դիտողութիւններուն մէջ, պէտք է ըսենք, թէ երկսեռ շրջանաւարտներուն վերջին ճառերը, բացի մէկ երկուքէն, ամէնքն ալ պատրաստուած էին այն տեսակ նիւթերու վրայ, որոնք ուղղակի գործնական կեանքի հետ առնչութիւն ունէին։

Երրորդը իմ դիտողութիւններուս սա է թէ ապրեցնելու գաղափարը պէտք է բացարձակապէս վտարել այդ հաստատութիւններէն։ Պարապ մարդիկ ապրեցնելու հիւանդութիւնը, զոր մեր տոհմային նկարագրին մէկ անբաժան մասը կը կարծէինք, մուտ գտած է նաեւ միսիոնարական այդ հաստատութիւններու մէջ ալ։ Ըսի, մեզմէ՞ պատուաստուած է, թէ ուրիշներէ, չենք կրնար ճշդել, միայն իրողութիւնը սա է որ նոյն իսկ Հայու երես չտեսնող միսիոնարութիւնն ալ Ամերիկայի խորքերէն իր բաժինը ունեցած է այդ կէտին մէջ։ Ասոր գոյութիւնը չի կրնար ուրացուիլ միսիոնարներու վարժարաններուն մէջն ալ։ Օրինակ մը առած ըլլալու համար, առնենք ծանրալեզու Աշուրը, կակազող մը, որ պարզ խօսելու ձիրքէն անգամ զուրկ կը գտնուի խաչառ, և տոհմով Ասորի, չէ կրցած իր լեզուն և նոյն իսկ չենք շնորհք հայերէն մը սորվիլ, չգիտես ինչ դիպուածով հայերէնի ուսուցիչ ըլլալ կոչուած է գոլէճի ցըւքներուն տակ։

Խարբերդի կրթութեան անտարբեր համայնքին դիմաց Տոքթ. Կէյթսի և իր ընկերակիցներուն գործունէութիւնը, կրթական տեսակէտով, ստուգիւ գնահատման արժանի իրողութիւն մըն է, քանի որ այսօր Խարբերդի և Մէզիրէի մէջ տեսնուած կրթական յառաջդիմութիւնը, բաղդատմամբ գիւղերու [illegible] անփոփոխելիութեան, արդիւնքն է իրենց կրթական ձգտումներուն, ըլլայ ուղղակի, թէ անուղղակի։

Յարատեւութիւն կը մաղթենք իրենց կրթական գործին, սա հաւատքով ու վստահութեամբ թէ Տոքթ. Կէյթս և իր պաշտօնակիցները դպրոցն ու կրթութիւնը փոխանակ միջոց մը համարելու՝ յաւէտ իբր նպատակ պիտի ծառայեցնեն այդ մշակուելիք իմացականութեանց վրայ։

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԿԱՐՃ ԽՕՍՔԵՐ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՍՏԱՄՈՔՍ

Չեմ գիտեր թէ մտքերնէդ կ'անցնի՞. — Աշխարհի մէջ ամէնէն զօրաւոր ստամոքս ունեցող ազգը մենք ենք եղեր։ — Գոնէ այսպէս կը հաւատայ մարդ մը՝ որ նոյն իսկ գրել բանալու չափ առաջ կ'երթայ, այդ մասին մեզ ամէնքս համոզելու համար։

Նկատելով որ լաւ ստամոքս ունենալը ինքնին անգնահատելի յատկութիւն մը կրնայ համարուիլ, շիտակը պիտի ուրախանայի այդ Խելօք Դուքթին քննութեան տեղեկանալով. բայց փաստերը զորս այդ մասին առաջ կը քշէ, գործը կ'աւրեն բոլորովին, ու միտքս կը տանին այն տեսակ հետեւութիւններու՝ որոնց հետաքրքրական հանգամանքը չէ՝ որ պիտի ուրացուէր անշուշտ։

Երեւակայեցէ՛ք, «գրական ամէն ինչ որ կը հրամցուի մեզ, կուլ կու տանք եղեր չարունակ, առանց համին կարեւորութիւն տալու, իբր թէ միայն... փորերնիս լեցնելու համար ուտէինք»։ Եւ որովհետեւ զօրաւոր ստամոքս մը միշտ լաւ ախորժակի մը կը միանայ, «ամէն գրուածք կը կլլենք եղեր նոյն իսկ առանց ծամելու, չգիտնալով թէ ինչ է անմարսողութիւնը»։

Թէ գրականութիւնը առնչութիւն ունի՞ ստամոքսին հետ, ատիկա խնդիր մըն է որ կրնայ լուսաբանուիլ, բայց թէ ո՛ և է գրուածք մը, համով կամ անհամ, կրնայ ուտուիլ, կլլուիլ՝ նոյն իսկ առանց ծամելու, ապահովաբար ատոր չպիտի ուզէի բնաւ համոզուիլ։

Աւելի կը նախընտրեմ տկար ստամոքսի տէր ըլլալ, քան թէ բարի կերպով մը ընդունիլ այդ անհեթեթութիւնը՝ որուն ոչ պոչը կը պակսի ոչ ալ կոտոշը։

Ամէն անոնք որ այս տողերը կը կարդան, հարկաւ ազատ են իրենց ուզածին պէս շարժելու։

Չեմ ուզեր զիրենք արգիլել, բայց բոլոր անոնց համար որոնք պիտի նախընտրեն զօրաւոր ստամոքս մը ունենալ՝ բնականաբար ամէն գրուածք ուտելով կամ կլլելով, հոս մէջ կը բերեմ մէկը այն անպատեհութիւններէն՝ որոնց կրնան ենթարկուիլ այդ պատճառաւ։

Ենթադրելով որ զոր օրինակ Լաֆոնթէնի առակներն են իրենց կուլ տուածը, բնագի՛րը ըլլայ թէ Նուպարեանի թարգմանութիւնը, չպիտի կրնան այդ գործողութիւնը ընել առանց առակներուն մէջ յիշատակուած կովերը, աւանակները, օձերը, ձիերը, էշու քուռակները, եւայլն միասին կլլելու։

Եւ սակայն տակաւին ամէնէն թեթեւն է ասոնց ծագելիք անպատեհութիւններուն։ Մտածեցէ՛ք անգամ մը, եթէ փոխանակ Լաֆոնթէնի առակներուն՝ մարդկային բնախօսութեան վրայ ճառող գիրք մը ըլլա՛ր իրենց կլլելիքը... Պիտի կըրնայի՞ն գիրքին մէջ եղածն ու չեղածը չկլլել։

Թող հրամմեն նայինք։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ԴԻՄԱՍՏՈՒԵՐՆԵՐ

ԵՒԳԻՆԷ

Եւգինէ միջնակարգ ընտանիքի մը զաւակ է, սակայն մանկութենէն դպրոց յաճախած ժամանակ իսկ, արթուն, ժրաջան և աշխատասէր օրիորդ մը եղած է։ Գիտէ ու կը խօսի իր մայրենի լեզուէն զատ Փրանսերէն, անգլիերէն և յունարէն, և նոյն իսկ ըստ բաւականին դաշնակ կ'ածէ։ Եւգինէ դեռ նոր քսանըհինգը թեւակոխած է, միջահասակ և գէր, աչքերը ծուխ և յօնքերը թաւախիտ, քիթը և բերանը միջակ մեծութեամբ, քալուածքը շատ ծանր և իշխանավայել ձեւեր ունի։ Բնութիւնը խոնարհ, զուարճախօս և համակրելի. իր ազնիւ բնաւորութեամբ շատերէ սիրուած և գնահատուած է և հայ լայթ ընտանիքներու համախմբութիւններուն կը մասնակցի։ Շատ երիտասարդներ սիրոյ խօսքեր արձակած են իրեն և նոյն իսկ իր ձեռքը խնդրելու համարձակած են, սակայն ինք մերժած է, վասն զի մտքին մէջ իր իտէալը ունի, առ որ կը ձգտի հասնիլ իր հոգիին բոլոր զօրութեամբ։

Եւգինէ ժամանակը ամենեւին պարապ չանցըներ՝ ցերեկները իր պաշտօնովը կը զբաղի, իսկ իրիկունները կը գրէ ու կը կարդայ և առ հասարակ թարգմանութեամբ կ'անցընէ։

Եւգինէ շատ նախանձորդներ ունի իր սեռէն՝ իբր ընտիր ընտիր ձեռքերուն համար. սակայն գիտնալով հանդերձ անոնց մախանքը, առանց կարեւորութիւն ընծայելու, ճարպիկութեամբ կը վարուի անոնց հետ։ Մինչեւ ցարդ իր դէմ ակռայ կրճտողները բարեբաղդաբար չեն կրցած իրենց չար նպատակին հասնիլ, վասն զի իր արժանիքը իրաւամբ գնահատուած է ամէն կողմէ։

Իզմիր Ա.

ՆԱՄԱԿԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Դեռ այսօր թթենիներու միեւնոյն շարքը կը հովանաւորէ Թորոս աղային տունը։ Նոյն ջրհորը՝ ուրկէ ամէն առաւօտ և իրիկուն ջուր կը քաշեն հարսներ, աղջիկներ, տեսակ մը պատկառոտ և խորհրդաւոր լռութեամբ ու երկիւղածութեամբ, ինչ որ հաղուագիւտ է տեսնել ջրհորի մը գլուխը։

Ամառը՝ թութի ատեն հոն անպակաս են փողոցի լաճերը, հինգէն մինչեւ տասնը հինգ տարեկան, որոնք անխղճօրէն կը քաշեն ու կը քորտեն այդ անտէր թթենիները։ Հարցնող չկայ, փնտռող չկայ։

Քանի մէկ տարիներէ ի վեր այդ տան բուխերիկէն մուխ չի բարձրանար, քանի մէկ տարիներէ ի վեր գոց է անոր դուռը։ Արդեօք ո՞ր չարուկը անիծեց տանտէրը. «օճախդ մարի՛, դուռդ գոցուի»։ Այդ աւերակ տան մէջ երեք հոգի կ'ապրէին ժամանակին։ Ամբողջ քաղքին երնէկ կու տար անոնց։

Ամէն անգամ երբ անկէ կ'անցնիմ, կը զգամ արհաւիրք մը՝ որ կը ցնցէ ամբողջ էութիւնս։ Կարծես դեռ կը նշմարեմ բաց պատուհաններէն ներս, բոլորած մթութեան մէջ՝ դիմագծերը Մաննիկ հանըմին։ Դեռ կը ժպտի ան՝ պատուհանէն, ինչպէս քանի տարի առաջ, երբ մենք՝ դպրոցի փախստականներ՝ կ'երթայինք թութ քաղելու։ Մաննիկ հանըմ զինաթափ կ'ընէր մեզ ժպիտով մը, փոխանակ անէծքներու հեղեղ մը թափելու, ինչ որ մեծ զէնքն է գաւառացի այն կիներուն, որոնց պարտէզները ենթակայ կ'ըլլան տղոց արշաւանքին։

Մաննիկ հանըմ, իր բարեսրտութեամբ և ազնուութեամբ խաթունի համբաւ կը վայելէր կանացի շրջանակներուն մէջ։ Թէ՛ մեռելատն, թէ՛ հարսնիքի մէջ անոր ներկայութիւնը անհրաժեշտ էր. Փո՛ւլ Փո՛ւլ կը դառնար, կը հրամայէր, կը վայլեցնէր ամէն բան։ Իր դէմքին՝ ուրկէ կարմիրը կը կաթկթէր՝ որչա՛փ լաւ կը վայլէր կարմիր զուլթիւալէ ենթարին և մուշտակաւոր վերարկուն, մինչեւ ծունկերը, որուն վրայէն կը քաշէր մետաքսէ պօշ մը, որ իւրաքանչիւր քայլափոխի գոյներու ներդաշնակ պէսպիսութիւն մը կը յօրինէր։ Անութին տակ ոսկեթել բանուածքը կը փայլփլէր, կանանց դասուն հիացումը գրգռելով։

Մանչ զաւակ ունեցող կիները հպարտ կ'ըլլան, Մաննիկ հանըմ որքան հպարտանար կ'արժէր, քանի որ Աստուած պարգեւած էր իրեն զաւակ մը, Մենծիկը, որ ա՛լ երիտասարդացած, ֆիզիքական և բարոյական յատկութիւններով օժտուած, քանի՛ մայրերու և աղջիկներու սրտին կը կոխէր, որոնք զայն փեսայ կամ ամուսին ունենալու անձուկով, գիշեր, ցորեկ կ'օրօրուէին յուսալից։ Աղջիկները՝ նայուածքով և քալուածքով խօսքառնակ՝ ամէն անգամ երբ հանդիպէին Մաննիկ հանըմի, չէին մոռնար համբուրելու անոր ձեռքը, և Մաննիկ հանըմ խորհրդաւոր ժպիտով մը կը քաշէր զանոնք վերէն վար և կը մըրմնջէր. «Ապրի՛ս, մեծնա՛ս, հարս ըլլաս»։ Հարս ըլլալ, աղջիկներուն ամէնէն սիրած օրհնութիւնը, որ կը թրթռացնէ անոնց կոյս սրտին փափուկ թելերը։

Մաննիկ հանըմի ամէնէն մեծ փափաքն էր իր Մենծիկին աղուորիկ, եռուն աղջիկ մը առնել և այս մասին միշտ կը խորհրդակցէր Թորոս աղային հետ։ Անոնց աս դիտաւորութիւնն ալ ընտանեկան գաղտնիք մը չէր, ամբողջ քաղքին գիտէր։

Մենծիկ չունէր սակայն դէմքի այն զուարթութիւնը՝ որ յատուկ է նշանուելիք երիտասարդներուն։ Մտածողի երեւոյթը ունէր ան։ Հօրը օճախը մշտավառ պահելու համար ամուսնանալ և սահմանափակ կեանք մը ապրիլ, մաքէն անգամ չէր անցըներ։ Ո՛ւր էր ան զուարճախօս և թեթեւ Մենծիկը, միշտ մտախոհ կը տեսնուէր և ամէն առտու մօտակայ անտառը կ'երթար. հո՛ն, բնութեան խաղաղիկ ծոցին մէջ, մենիկը, ինչե՛ր կ'երազէր, ի՛նչ ծրագիրներ կը պատրաստէր, որոնց իրականացումը զինքը պիտի տանէր իր իտէալին, իտէալ մը որ գաղտնիք մըն էր և մինչեւ այսօր գաղտնիք մնաց. Մենծիկ ամուսնանալ չէր ուզեր, հակառակ իր ծնողքին ստիպումներուն։

Անձրեւոտ օր մըն էր, քաղքին մէջ լուր մը ելաւ թէ Մենծիկ չկար։

Անոր այս փախուստը շատ մեկնութիւններու տեղի տուաւ, ամբոխային խօսակցութեան նիւթ մատակարարեց ընտանեկան հաւաքոյթներու։ Տարին անցաւ և ալ Մենծիկի վրայ չխօսուեցաւ. մոռցուեցաւ ան շատերէն, բայց ոչ երբեք իր ծնողքէն։

Ո՞ւր կրնար երթալ անգութը։

Թորոս աղան, զանազան քաղաքներ, ծանօթ անձերու հարցուց Մենծիկը, միշտ ժխտական պատասխան ընդունեց։ Ամէն անգամ երբ շոգենաւ կուգար, նաւամատոյց և նամակատուն կը վազէր ան, բայց երբեք բաղդ չէր ունենար ստանալու լուր կամ նամակ մը, որով վազէր տուն, սրբելու արցունքները Մաննիկ հանըմին, որ պատուհանին առջեւ գլխիկոր, հորիզոնէն փրթող նաւերէն Մենծիկը կ'ուզէր, վերէն թռչող թռչուններուն Մենծիկը կը հարցնէր։

—«Չկա՛յ», կը պոռար Թորոս աղան, խեղդուկ ձայնով, չկա՛յ», և երկու յուսաբեկ սրտեր ժամերով անխօս կը մնային սենեակին լռութեան մէջ, մերթ ընդ մերթ իրարու երկար նայուածքներ միայն նետելով, նայուածքներ՝ որոնցմէ վշտահար հոգիներ շատ բան կը հասկընան։

Զուարթ երիտասարդներ տան առջեւէն կ'անցնէին, և որդեկորոյս մօր սրտէն արիւն կ'երթար. «Վա՛խ, օղո՛ւլ, բերանս ծակէր» կը մըմնջէր։

Անցան երեք տարիներ վիշտի, տառապանքի և ուսահատութեան, որոնց դժնդակ ազդեցութեան տակ ընկճեցաւ մայրական սիրտը։ Մաննիկ հանըմ թել-դերձան կտրած, ինկաւ անկողին՝ ուր ուշաթափ կը բանդագուշէր և այդ վիճակին մէջ պիտի սիրէր ապրիլ, քանի որ իր առջեւ ունէր միշտ Մենծիկը։ Իր մարած աչքերը օրերով յառած սենեակին դրան, կը մրմռար «Մեն...ծիկ», և խակոյն խենթ ժպիտ մը կը կծկէր անոր կրակ դէմքը։ Մերթ իր թեւերը կը բացուէին, կը գոցուէին անշուշտ իր որդին գրկելու պատրանքով։

«Հոգեվարք է, վա՛խ, մեղք եղաւ, տղայ մեծցուր որ մեռնայ ցաւերդ, հոգին չելլեր, աչքը բաց պիտի երթայ խեղճ կինը», կ'ըսէին իրարու։

Շոգենաւը կը սուլէր մեղմ ու թաւ, [illegible] չեշտ մը ունէր, անշուշտ ա-

—)(64)(—

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ԺԱ.

—Իմ բոլոր փափագներս կը գուշակէք, գոչեց կոմսը։ Ըսել է Պլանշի համար պիտի ըլլաք...

—Մա՛յր մը, ըսաւ Սառա ուրախութեամբ, տեսնելով որ կատարելապէս կը յաջողէր իր ծրագրին մէջ։

—Բայց շատ երիտասարդ մայր մը պիտի ըլլաք. յարեց կոմսը կենդանութեամբ... Ո՛հ, մոռցայ ըսելու թէ երկտող մը ընդունեցայ Սէվրաքէն... ո՞ւր դրի զայն...

Իր [illegible] պաթիսթին չափ սպիտակ գոյն մը առաւ Սառայի դէմքը. բարեբաղդաբար, այդ միջոցին, կոմսը գըրպանները կը պրպտէր՝ նամակը գտնելու համար։

—Է՛հ ուրեմն ի՞նչ գրած է ձեզ, ըսաւ մանկամարդ կինը անհամբերութեամբ, որուն արիւնը այնքան հրատապ կերպով շրջան կ'ընէր որ կարծես թէ բոցերով շրջապատուած էր ամէն կողմէ։

—Կ'իմացնէ թէ Պաւա-լը-Ռուա հասած է, ուր կը յուսայ աւարտել աշխատութիւն մը, զոր իրեն յանձնած եմ։

Սառա որ այնքան աշխոյժ և ոգեւորեալ կերպարանք մը առած էր, Բարէզ երթալուն վրայ, մռայլ ու ընկճած դարձաւ, երբ տեսաւ որ իր յոյսը ի դերեւ ելած էր։ Կոմսը երբ ամբողջ օրը բացակայէր, ինք պիտի կրնար Պաւա-լը-Ռուա երթալ և Սէվրաքը տեսնել։ Ու Սառա սկսաւ դառնութեամբ խորհիլ այն յուսախաբութեանց վրայ, որոնց կ'ենթարկուէր միշտ։ Իր ուրախութեան և վշտի ժամերուն հաշիւը ըրաւ։ Առաջիններուն գումարը շատ նուազ էր երկրորդիններէն։ Ա՛յդքան տառապանքներ ու մտատանջութիւններ կրե՛լ խուսափուկ երջանկութեան մը համար։ Սակայն ինքն էր որ այդպէս ուզած էր և տակաւին կ'ուզէր։ Ցիմարութի՞ւն չէր իր բռնած ընթացքը։ Իր շուրջը ամէն ոք կատարեալ երջանկութիւն կը վայելէր։ Երիտասարդ Բոմբէրանները միշտ իրարու փարած էին՝ գարնան տատրակներու պէս։ Անոնք ո՛չ հոգ ունէին և ոչ չարչարանք։ Բայց ո՛րքան միամիտ [illegible] մը կար այդ ուրախ կեանքին մէջ։ Ո՛րքան տափակ միակերպութիւն մը կը տիրէր այդ յարատեւ սիրոյն մէջ։ Ամէն ինչ մակերեւութային էր. ոչ մէկ բան խորաթափանց։ Անոնց սիրտը տրոփա՞ծ էր երբեք։ Գէթ, անգամ մը զգացա՞ծ էին այն լափլիզող զգայութիւնները, որոնք այնքան ստոյգ կերպով գոյութիւն ունէին Սառայի և Բիէռի միջեւ։ Նախընտրելի էր ժամ մը այդ բուռն սէրէն՝ քան այդ անհամ սիրոյ նուիրուած ամբողջ կեանք մը։ Անհո՛ւն արբշռութեամբ լեցնել հոգին, և յետոյ այդ միակ ժամը վերապրիլ յիշատակով՝ մինչեւ մահ։

Բայց Սառա ինքզինքը զսպելով՝ կըրցաւ պարտկել իր վրդովումը և իր հիւրերուն ցոյց տալ ժպտուն ու հանդարտ դէմք մը։

Իրիկուան, օրիորդ Պլանշ տը Սիննը արդէն իսկ հաստատուած էր դղեակին այն մասին մէջ, որ մատենադարանին քով կը գտնուէր։ Պլանշի մօրը բնակած յարկաբաժինն էր ատիկա։ Մատենադարանին վրայ նայող փոքր սանդուխ մը ջերմանոցը կ'երթցուէր. Պլանշի մայրը տակէ վար կ'իջնէր, առանց դղեակին միւս մասերէն անցնելու։ Պլանշ իր մօրը անփոփոխ մնացած սենեակին մէջ գըտնելով ինքզինքը, խորունկ յուզում մը զգաց, իր սիրելի մօրը գործածած բոլոր առարկաները իրենց տեղը կեցած էին։ Լուի ԺԶ.ի ճաշակով շինուած սնտուկի մը մէջ, զոր բանալու հետաքրքրութիւնը ունեցաւ նորատի աղջիկը, նոր սկսուած ասեղնագործութիւն մը գտաւ։ Անաւարտ կոյս, իր մայրը ամուսնանալէ առաջ հոն կ'աշխատէր։ Արցունք մը Պլանշի աչքին վրայէն յամրաբար հոսելով՝ ասեղնագործութեան վրայ ինկաւ։ Շրթունքներուն տարաւ դեղինցած կտաւը և համբուրեց այդ սիրելի յիշատակը։ Ննջարանին մէջ, անկողնին վերեւ, փղոսկրէ խաչելութիւն մը կախուած էր։ Պլանշ ծնրադրեց և ըսկըսաւ աղօթել։

Օրիորդ Պլանշի դղեակ ժամանումը, հոն գտնուողներուն ոգեւորեալ զուարթութիւնը չվրդովեց բնաւ։ Պլանշ, առաջին վայրկեանէն սկսեալ, գրաւիչ վարմունք մը ունեցաւ՝ իր քիչ մը [illegible] լրջութեանը մէջ։ Գիտցաւ հաճելի ընթացք մը ունենալ դղեակին բոլոր կենցաղասէրներուն հետ։ Իր մօրեղբօրմէն ճարպիկութեամբ տեղեկութիւն առած էր անոնց սովորական ժամանցներու մասին։ Ճաշէն յետոյ, տեսնելով որ ամէն ոք բանագրօսիկ կերպով նստած էր սրահին մէջ, Պլանշ մեղմօրէն ըսաւ.

—Այս իրիկուն պա՞ր չկայ։

Ամէն կողմէ սկսան կարծիք յայտնել թէ կարելի չէր տարբեր կերպով ժամանակը անցընել։

(Շարունակելի)

նոր համար որ իր հետ կը բերէր, սեւագիծ նամակ մը Թարօս աղայի հասցէին։ Անծանօթ ձեռք մը կապոյտ ծովու եզերքին կը գուժէր տարաբաղդ Մնծիկիի մահը։

Այդ նամակը բերին դրին մահամերձ մօրը սրտին վրայ, որ իսկոյն դադրեցաւ բաբախելէ։ Այդ նամակով թաղեցին դժբախտ կինը։

Այն օրէն ի վեր այդ տան բուխերիկէն մուխ չբարձրանար, այն օրէն ի վեր դոց է անոր դուռը։

Ծովեզերքը, ցնցոտիներու մէջ փաթթուած, թուղթերով լեցուն պարկ մը շալկած մարդ մը կը տեսնուի՝ գետնէն բան մը փնտռողի երեւոյթով, հանդիպողին վիզին կը փաթթուի, և սխալած ըլլալը ճանչցողի մը պէս, սոսկումով ետ կը քաշուի անհասկնալի բառեր թոթովելով բերնէն. և փողոցի լակեր, տղու անգթութեամբ, ետեւէն կը պոռան «Թարօս աղա՛, ահա նամակ, ինծի տ՚ալ պաղ» ու կը փախչին...։ Ա. ՀՈԼԱՍԱՐ

Քաղաքական Լուրեր

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Հարաւային Ափրիկէի պատերազմը.— Պ. Չէմպըրլէնի մէկ յայտարարութիւնը.— Չինու զինուորական առաքումը.— Արձակուրդը։

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին անցեալ երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին վրայ զանազան հարցումներ եղան, զորս ըրաւ Պ. Մաք Նէյլ որ կ՚երեւայ թէ Սթիոնֆորթի մէջ մեռած անգլիական զինուորներուն գերեզմանին հողը սահմանուած է մասնաւորաբար։ Ամէն շաբթու նորանոր հարցումներ կ՚ընէ։ Այս անգամ լուսանկարէ մը կ՚օգտուէր. կ՚ուզէր անպատճառ զայն ցոյց տալ Լորտ Սթենլիի, հակառակ ատենապետին դիտողութիւններուն։ Վերջապէս կարելի եղաւ համոզել Պ. Մաք Նէյլը թէ այդ տեսակ նուէրները Ժողովին դուրս կը տրուին։ Այդ խնդիրը երբ աւարտեցաւ Պ. Մաք Նէյլ ուրիշ պարագայ մը ձեռք առաւ. հարցուց թէ կառավարութիւնը կը հաւանի՞ դիւրացնել քուէարկութիւնը այն օրինագիծին՝ որ կը ջնջէ Լորտերուն վայելած դատական բացառիկ առանձնաշնորհումը։ Պ. Պալֆուր ժխտողական պատասխան տուաւ։ Գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն ալ սա յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Բարեյուսոյ կառավարիչէն լուր առի թէ Շիբէրս, յուլիս 6ին Մուրայսպուրկ մտած ատեն, յայտարարեր է որ պիտի այրէ հանրային շէնքերը. դատաւորին խոստացեր է ապահով տեղ մը դնել պաշտօնական թուղթերը, յանձնարարելով անոր՝ յուլիս 7ի կէսօրին հեռանալ այդ տեղէն։ Շիբէրս ծանուցեր է նաեւ Շոքոււսոփ և Այնըսի թէ տուներնին պիտի այրէ. ժամ մը միջոց տուեր է գոյքերնին պարպելու համար։ Այդպէս ալ եղեր է։ Շիբէրս յուլիս 7ին մեկներ է, ըսելով որ պիտի երթայ այրել Հէյրալի ագարակը և իր խօսքը կատարեր է. բայց տակաւին մանրամասն տեղեկութիւն չունիմ. Շիբէրս ըսեր է նաեւ թէ իր ուղեւորութեան յառաջիկայ կրակը Ռիչմընտի մէջ պիտի վառէ։ Սպառնացեր է ագարակապաններուն, ըսելով որ անգլիական իշխանութեանց եթէ տեղեկութիւն տան, տուներնին պիտի այրուի և թէ իրենք ալ իրենց գոյքերով պիտի պարտաւորուին ապաստանիլ ամէնէն մօտը գտնուած զինուորական կայանը։ Կը կարծեմ թէ Պ. Հէյրալ հոլանտացի ամէնէն ծանօթ անդամն է Բարեյուսոյ օրէնսդիր Խորհուրդին։ Պատերազմին բնաւ չէ մասնակցած. ուստի չեմ կրնար հասկնալ թէ Խորհրդարանին մէջ ունեցած չափաւոր ընթացքէն զատ ի՛նչ բանի համար կը մեղադրուի։ Շիբէրսի արարքը, ըստ իս, պարզապէս ոճրագործութիւն է»։ (Շատ լաւ։ Շատ լաւ։)

Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք, Պ. Ռիչմընտի պատասխանելով, կարդաց Լորտ Քիչնըրի սա հեռագիրը.

«Ֆրէնչ զօրավարը կը տեղեկագրէ ինծի թէ Հոլանտացի քանի մը դժգոհներ հրաման առեր են ներկայ գտնուիլ Միտըլպըրկի մէջ ըմբոստի մը մահուամբ պատժուելուն։ Մահու պատիժը գործադրուեր է բանտին բակին մէջ, որ բարձր պատերով պաշարուած է և հետեւաբար հանրութիւնը չի կրնար բան մը տեսնել»։

—Երեսփոխան մը հարցուց ելմտական նախարարին թէ Չինու արշաւանքին ծախքը ո՛րքան եղած է։ Սըր Մայքըլ Հիքս Պիչ պատասխանելով ըսաւ թէ 4,350,000 անգլիական ոսկի է, առանց հաշուելու նաւատորմին ծախքը։ Լորտ Քրամպորն նախամեծար համարեց լռել այն հարցումին համար թէ Չին ի՛նչ եղանակով դրամ պիտի գտնէ՝ տէրութեանց պահանջած հատուցումները վճարելու համար։

—Պ. Պալֆուր պահանջեց Ժողովէն որ քիչ մըն ալ գործ տեսնէ. կարդաց ցանկը կարգ մը օրինագիծերու՝ որոնք պէտք է ընդունուին կամ մերժուին, Ժողովին արձակուրդը սկսելէ և երեսփոխանները ուղեւորութեան երթալէ առաջ, որովհետեւ ուղեւորութիւնները օգոստոս 12ին կը սկսին. ոմանք դիտել տուին թէ արձակուրդի թուականը շատ ուշ է։ Պ. Ասքիթ դիտել տուաւ թէ կառավարութիւնը ի՛նչպէս պիտի կրնայ քանի նիստի մէջ աւարտել ելմտացոյցին հարիւր յօդուածները և մեծ ու փոքր զանազան 20 օրինագիծեր։ Ընդդիմութեան սիրտանց երեսփոխանները դժգոհութեամբ լսեցին այդ խօսքերը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մաքսային նոր սակացոյցը.— Լայպցիկէր պանքի գործը.— Սեղանաւորի մը անձնասպանութիւնը։

Արտասահմանէ ներածուած երկրագործական արտադրութեանց վրայ դրուած նոր մաքսատուրքերու՝ Ժողովրդեան մէջ առաջ բերած իրարանցումը պատճառ եղաւ որ կառավարութիւնը իր լռութիւնը խզէ։ Համպուրկեր Քորէսբոնտենց, կէս-պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ գերման կառավարութիւնը մտադիր է հրատարակութեան տալ մաքսային այն նոր սակացոյցը, որ սահմանուած է գերման դաշնակից պետութեանց միջեւ եղած խորհրդակցութիւններով և թէ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը, հաւատացուածին նայելով, դաշնակից գերման պետութեանց հաւանութեան ենթարկեր է մաքսային նոր սակացոյցը հրատարակելու խնդիրը։ Կ՚երեւայ թէ Պօպախեր լրագրին հրատարակած նոր մաքսատուրքերու գիները շատ հեռու չեն ընդունուած սակացոյցին գիներէն։

—Լայպցիկէր պանքի պահանջատէրերու գումարման մէջ, սնանկութեան սէնտիքին յայտարարեց թէ գարեջուրի Ընկերութեան՝ այդ դրամատան ունեցած պարտքերուն գումարը 87 միլիոնը կ՚անցնի, թէ Քասէլի մէջ գտնուած մթերքին վաճառումը 5 միլիոն մարքի գումար մը արտադրած էր և թէ կէս միլիոն մարք ալ նոյն Ընկերութեան տրուած էր, գործերը շարունակելու համար։ Սէնտիքան յայտնեց թէ Լայպցիկէր պանքի վարչական Խորհուրդին դէմ բացուած դատը հոկտեմբեր 12ին տեղի պիտի ունենայ։ Աւելցուց թէ կը յուսայ որ պահանջատէրերը յունվար ամսուն թերեւս մը պիտի ստանան շահաբաժնէն։ Պահանջատէրերու Ժողովը ծանուց սէնտիքային թէ հսկող Խորհուրդին անդամներուն հաշուետուութիւնը, որ 10 միլիոն մարքի կը հասնի, դատապարտութեան պարագային, իր տրամադրութեան տակ պիտի դրուի։ Դրամատան պահանջներուն գումարն է 45 միլիոն մարք, որուն վրայ պէտք է աւելցնել Քասէլի գարեջուրի Ընկերութեան սնանկութենէն գոյացած գումարը և հսկող Խորհուրդին անդամներուն հաշուետուութիւնը։ Պարտքերուն գումարը 85 միլիոն մարք է։ Վարչական ժամանակամիջոցին անդամները իրենց պաշտօններուն մէջ վերահաստատուեցան։ Պահանջատէրերու յանձնաժողովը վերջնական կերպով ընտրուեցաւ։

—Օպերհաուզէն Ընկերութեան տնօրէնը՝ Կէրհարտ Զէլլհոֆէն փախեր է, գրեթէ 8 միլիոն մարքի բաց մը թողլով։ Պէրլինի և գաւառներու տասնըհինգ սեղանաւորական տուներ վնասուեցան այս սնանկութենէն։

—Սալօ Ռավէց անուն սեղանաւորը ինքզինք թունաւորելով անձնասպան եղեր է։ Նամակի մը մէջ կը յայտարարէ թէ իր անձնասպանութեան շարժառիթն է Լայպցիկէր պանքի սնանկութենէն կրած վնասները։ Լրագիրներուն ըսածին նայելով, Պ. Ռավէց Լայպցիկէր պանքի թուղթերը ընդուներ է, որոնց արժէքը մէկ միլիոնի կը հասնի։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Թէ Պ. Քրիւկէր ի՛նչպէս իմացաւ իր կնոջ մահը.— Տպաւորութիւնը Պելճիքայի մէջ.— Գերման լրագիրները — Լորտ Քիչնէրի հեռագիրը։

Աւասիկ թէ Ռոթէրտամի լրագիր մը ի՛նչպէս կը պատմէ Պ. Քրիւկէրի կողմէ՝ իր կնոջ մահուան գոյժին իմացուիլը.— Պ. Քրիւկէրի շուրջը գտնուողները հեռագիր մը ստացան նախագահին փեսայ Պ. Էլովֆէն որ կը ծանուցանէր թէ Տիկին Քրիւկէր ծանրապէս հիւանդ է և թէ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ։ Այդ լուրը նախագահին չիմացուցին, վասն զի կրնար ըլլալ որ հիւանդութիւնը յետոյ աւելի նպաստաւոր ընթացք մը ստանար, սակայն աղէկ լուրեր չստանալուն համար՝ որոշեցին բոլորովին իմաց տալ Պ. Քրիւկէրի որ երբ հասաւ եղածը շատ յուզուեցաւ, բայց միւս կողմէ ալ յանկարծակիի չեկաւ՝ երբ կնոջը մահուան լուրը առաւ։ Պ. Քրիւկէրի թոռը Պ. Էլովֆ ինք ուզեց այդ գոյժը հաղորդել իր մեծ հօրը, բայց այնքան յուզուած էր որ չկրցաւ։ Վերջապէս այդ տխուր պաշտօնը կատարեց Տոքթ. Հէյման։ Պ. Քրիւկէր՝ իր կնոջ մահը գուժող հեռագրին ընթերցման ունկնդրեց արտասուելով. յետոյ քաշուեցաւ, աղօթելու մէջ սփոփանք մը գտնելու համար այդ նոր հարուածին դէմ։ Նոյն միջոցին Պ. Քրիւկէրի բարեկամները, իր յայտնած փափաքին համաձայն, հեռագիր մը ուղղեցին Վիլհէլմինա թագուհիին։ Թրանսվալի և Օրանժի դրօշները անմիջապէս կէս պարզուեցան՝ սեւ շղարշներով ծածկուած։ Լուրը շուտով տարածուեցաւ Հիլվէրսումի մէջ և ընդհանուր համակրութիւն ու ցաւակցութիւն առաջ բերաւ։ Պ. Քրիւկէր, իր կնոջ մահուան լուրը չառած, երկար հեռագիր մը պատրաստած էր՝ իր կինը քաջալերելու հիւանդագին վիճակին մէջ։ Այդ հեռագիրը հոլանտերէն գրուած ըլլալով՝ կայանը չէր ընդունած։ Քիչ վերջը Պ. Քրիւկէր իմացաւ թէ իր այդ հեռագիրը ալ եւս օգուտ մը չունի։

—Թայմզին Պելճիքայի թղթակիցն ալ սա հեռագիրը ուղղած է իր լրագրին.— «Պ. Քրիւկէրի կրած կորուստը բուռն համակրութիւն մը առաջ բերաւ պելճիական լրագիրներուն մէջ։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ այդ դէպքը բնաւ պիտի չփոխէ կացութիւնը և թէ կնոջը մահը երբեք պիտի չհակառակի անդրդուելի կամքը Պ. Քրիւկէրի որ առաջուան պէս պիտի քաջալերէ Պօէրները՝ մինչեւ վերջը կռուելու համար։ Էնտէբանտանս Պէլժ կ՚ըսէ թէ Պ. Քրիւկէր իրաւունք չունի անձամբ անյողդողդ արգելք մը ըլլալ պատուաւոր հաշտութեան մը։ Այսօր, Թրանսվալի գործակատարութեան պաշտօնատանը մէջ տեսայ քարտուղար Պ. Վան Հէօվէնը որ ըսաւ ինծի թէ անկանոն պատերազմը շարունակելուն միակ պատճառն է այն պարագան թէ կրնայ ըլլալ որ Անգլիա վերջապէս ծախքերուն չդիմանայ։ Պ. Վան Հէօվէն այնպէս կը նկատէ թէ եթէ նպաստաւոր պայմաններ առաջարկուած ըլլային, այն միջոցին երբ Լորտ Ռոպէրթս Բրէթորիա մտաւ, կարելի պիտի ըլլար ընդունիլ Անգլիոյ գերակշռութիւնը, բայց անկէ վերջը պատահած դէպքերը անկարելի ըրած էին այդ տեսակ կարգադրութիւն մը»։

—Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ գերմանական լրագիրները ցաւ կը յայտնեն Տիկին Քրիւկէրի մահուանը համար և գերման ազգին համակրութեան հաւաստիքը կ՚ընծայեն Պ. Քրիւկէրի՝ այս նոր դժբաղդութեան համար։

—Լորտ Քիչնէր հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան.— «Յուլիս 15էն ի վեր Անգլիոյ զանազան զօրագունդերը սա լուրերը կը հաղորդեն.—43 Պօէրներ սպաննուած են, 25 վիրաւորուած, 190 գերի ինկած և 126 անձնատուր եղած։ Նաեւ անգլիական զօրագունդերը գրաւած են 3,108 փամփուշտ, 162 վակոն, 5,600 ձի և մեծաքանակ պաշար։ Միթէրտոնի զօրագունդը որ Զէյուստէն ճամբայ ելած էր, Պիլթորստրր հասեր է. յառաջխաղացութիւնը առանց արգելքի կատարուեր է։ Թշնամիին կողմէ եղած ընդդիմութիւնը շատ տկար էր։ Լորտ Մէթհուէն ալ կողմէն [illegible] զօրագունդին։ Պլումի զօրագունդը Ռոստէնպուրկ դարձաւ և երկաթուղիի գիծին հիւսիսային կողմէն Պօէրները վանեց։ Ֆրէնչ զօրավարն ալ Բարեյուսոյ գաղթավայրին մէջ հետզհետէ դէպի հիւսիս կը վանէ Պօէրները»։

ՌՈՒՍԻԱ

Ֆինլանտական բանակը.— Գեղարուեստական ցուցահանդէս մը.— Կրիզուի պայթում մը.— Մոսկուա եւ անդրսիպերեանը։

Նովոյէ Վրէմիայի գրածին նայելով, Ռուսիոյ զինուորական վարչութիւնը հետեւեալ որոշումները տուեր է Ֆինլանտական բանակին նկատմամբ.— Մօտերս ֆինլանտական ութ գումարտակներու մէջ փոփոխութիւններ պիտի ըլլան. Ֆինլանտացի անձնապահ հրացանաձիգներու երրորդ վաշտը պիտի ձուլուի անձնապահ հրացանաձիգներու կիսաբաժնին հետ։ Նաեւ տրակոններու ֆինլանտական զօրագունդը պիտի պահուի՝ ի յիշատակ Աղեքսանդր Գ. կայսեր։ Բանակին միացեալ մասերը գլխաւորաբար պիտի բաղկանան բնիկ Ֆինլանտացիներէ և եթէ անոնց թիւը աւելնայ, Պետերսպուրկի և Ֆինլանտայի նոր գրուած զինուորներուն գունդին մէջ պիտի ընդունուին։

—Գեղարուեստներու և արհեստներու ֆրանսական ցուցահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ Հէլսինկֆորսի մէջ, յառաջիկայ սեպտեմբեր ամսուն։

—Կրիզուի պայթում մը տեղի ունեցեր է Մաքէյվքա հանքերուն մէջ, որ Տոնէցի ռուսական Ընկերութեան կը վերաբերի։ Չորս հանքագործ մեռեր և քսանըհինգ հոգի վիրաւորուեր են։

—Մոսկուայի մէջ ծրագիր մը կայ այդ քաղաքը երկաթուղիի գիծով մը միացնելու անդրսիպերեան երկաթուղիի գիծին։ Շինութիւնները պիտի կատարէ Մոսկուա-Ռիազանի երկաթուղիի գիծին Ընկերութիւնը։ Այդ նոր գիծը Մոսկուայէն դէպի Թորկան պիտի ուղղուի, Շիխրանի կայարանին մօտ Քազանի երկաթուղիին պիտի հասնի և պիտի հատէ 123 վերստի չափ տեղ. յետոյ Վոլկան պիտի անցնի, Թրոյցքի մէջտեղը և գետին ձախ եզերքէն ի վեր պիտի երթայ մինչեւ Քազան. անկէ Սամարա պիտի հասնի։ Վիաթքա գետակը, Քամա գետը, Պիէլայա գետակը և Ուֆան պիտի անցնի. վերջապէս Բիրսքի մօտ պիտի միանայ Եգատերինպուրկ-Չէլիապինսքի երկաթուղիի գիծին։ Այդ նոր գիծը որուն մէջն է նաեւ Շիքրանի կայարանին ու Սվիաժսքի միջեւ հաստատուած երկաթուղիի գիծը, 1602 վերստ երկայնութիւն պիտի ունենայ։ Այդ կերպով, 270 վերստ պիտի պակսի Մոսկուայէն մինչեւ Չէլիապինսք եղած երկաթուղիով հեռաւորութիւնը՝ բաղդատմամբ Սամարա-Սիզրան-Ռուզայէվ-Ռիազան գիծին։ Չէլիապինսք Սիպերիոյ երկաթուղիի գիծին կայարանն է։ Այդ նոր գիծին շինութեան համար ծախք հաշուուած է 110 միլիոն րուպլի՝ այսինքն իւրաքանչիւր վերստին (մէկ վերստը է 1 քիլոմէթր 67 մէթր) 74,370 րուպլի։ Նոր գիծը պիտի անցնի հարիւր հազար քառակուսի վերստ տարածութիւն ունեցող երկրէ մը որ երեք միլիոն բնակիչ կը պարունակէ։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Պոհեմիոյ քաղաքական կացութիւնը.— Կաթոլիկներուն համաժողովը.— Մեծ միթինկ մը։

Պ. Հէյրոլտ Կազեքա Բոլոֆա լրագրին մէջ իր կարծիքը կը յայտնէ Պոհեմիոյ մէջ տիրող քաղաքական կացութեան մասին.—«Փրանց Յոսէֆ կայսեր ուղեւորութիւնը ոչինչ փոխած է անձերու յարաբերութեանց և իրաց վիճակին մէջ։ Իր շուրջը մթնոլորտ մը առեղծեց, բայց կարծիքի խնդիր է թէ կացութիւնը իրապէս բարւոքա՞ծ է թէ ոչ։ Գերմանացիները, պէտք է խոստովանիլ թէ, ուղղամտօրէն աշխատեցան տնտեսական պէտքերուն։ Հիմա խաղաղութիւն կը տիրէ, բայց եթէ համագերմանները գերազանցութիւն ունենան գերմաններուն մէջ և ռադիկականներն ալ մեր մօտ, այն ատեն ամէն ինչ պիտի փոխուի։ Մեզի գալով, մե՛նք դեռ գործեր չենք տեսած։ Առ այժմ անկարելի էր քաղաքական և ազգային արդիւնքներ ձեռք ձգել. տնտեսական արդիւնքներու հետամտեցանք և ձեռք բերինք զանոնք»։

—Օլմիւցէն կը ծանուցանեն թէ որոշուեր է հակակղերական մեծ միթինկ մը գումարել կաթոլիկներու համաժողովին բացման օրը, որ Մոնսէնեէօր Քոհնի կողմէ կազմակերպուած երկու ազգերու պատգամաւորներէն ալ յարձակում կը կրէ։ Պահպանողականները չեն ուզեր մասնակցիլ կաթոլիկներու այդ համաժողովին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Ֆրանսայի ծովային ռազմափորձերը Միջերկրականի մէջ.— Անթել հեռագրի փորձերը։

Միջերկրականի մէջ ֆրանսական նաւաբաժիններուն կատարած ռազմափորձերը շահեկան եղան։ Նաւաբաժինները որոնք տասնըհինգ զրահաւորներէ և տասնըվեց յածանաւակներէ կը բաղկանային, առանց հաշուելու փոքր նաւերը, յուլիս 17ի ամբողջ օրը շրջաններ կատարեցին Բրովանսի ծովեզերքին առջեւ։ Առաւօտեան ժամ 9ին Թուլոնէն ճամբայ ելան և իրիկուան ժամ 6ին Ֆոզի ծոցին մէջ խարսխեցին, Ռոնի գետաբերանին դիմաց, Պուր Նաւահանգիստին ալ եզերքը գտնուած հին ամրոցէն քիչ հեռու։ Յուլիս 18ի առտուն բոլոր նաւերը շրջաններ ու ռազմափորձեր կատարեցին սեղմ կարգերով և յետոյ խարսխեցին Էկ Մորթի առջեւ։ Հետեւեալ օրը ու գիշերը ելեկտրական անթել հեռագրի փորձեր կատարուեցան։ Ատոնք անգամ մը եւս հաստատեցին թէ հաղորդակցութեան այդ դրութիւնը բոլորովին գործնական է և կրնայ հիմնական մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանել։ Արդէն Անգլիոյ մէջ բոլոր մարտանաւերը անթել հեռագրի գործիքներ ունին։ Ֆրանսական մարտանաւերը յուլիս 20ին շրջաններ կատարեցին բաց ծովին մէջ։ Ուրաքանչիւր նաւու ղեկավարութեան եղանակին մէջ մեծ յառաջդիմութիւններ տեսնուեցան։ Նաւային գործողութիւնները աւելի մեծ ճշտութեամբ կը կատարուին, դիրքերը լաւ կը պահուին։ Իրիկուան, մարտանաւերը խարսխեցին Իէր կղզիներուն առջեւ, ուրկէ յուլիս 23ի երեքշաբթի օրը ճամբայ ելան իրենց շրջանը շարունակելու համար։

ՍՊԱՆԻԱ

Նախարարութեան կացութիւնը.— Խորհրդարանը.— Ելմտական վիճակը.— «Սթանտարտ»ի թղթակցութիւնը։

Սթանտարտ Սպանիոյ կացութեան մասին հետեւեալը ստացած է Մատրիտի իր թղթակցէն.

«Սպանիոյ Խորհրդարանին նստաշրջանին առաջին մասը շատ ամուլ անցաւ հանրօգուտ ծրագրերու քուէարկութեան մասին, վասն զի Երեսփ. Ժողովը ամէնէն աւելի քաղաքական վիճաբանութիւններով և երեսփոխանական վերջին ընտրութեանց վաւերացումովը զբաղած է։ 1902ի ելմտացոյցին քննութիւնը և Պ. Ուրզաիզի կողմէ ներկայացուած ելմտական ծրագիրները յետաձգուեցան աշնան նստաշրջանին։ Խորհրդարանին առաջին նստաշրջանին մէջ որ փակուեցաւ, ամէնէն շահեկան մասն էին հակակղերական ցոյցերու նկատմամբ կատարուած վիճաբանութիւնները՝ որոնց մասնակցեցան բոլոր պահպանողականները, ամէն տեսակէ, և ազատական կուսակցութենէն բաժնուածները. ամէնքն ալ մեղադրեցին Դահլիճը որ ազատական կուսակցութենէն կը բաղկանայ, թէ չէ կրցած պէտք եղածին պէս խստութեամբ զսպել Սպանիոյ գրեթէ ամէն կողմերը պատահած հակակղերական ցոյցերը։ Երեսփ. Ժողովին ազատական կուսակցութեան անդամները ծափահարուեցան իրենց ճառերուն համար, և Դահլիճը յայտարարեց թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը Վատիկանի հետ կը բանակցի կարգ մը փոփոխութիւններ ընելու 1854ի Քոնքորտային նկատմամբ և կրօնական նախարարութեան ելմտացոյցին զեղչ մը ընելու։ Պ. Սակասթայի նախարարութիւնը, սակայն, դժուարին կացութեան մէջ կը գտնուի, երկու կողմի յարձակումներուն համար որոնք առաջ կու գան կրօնական շարժումէն։ Ծայրայեղ կուսակցութիւնը միշտ կը յարձակի կղերականներուն վրայ՝ որոնց ամէն տեսակ չարիք կը վերագրէ։ Միւս կողմէ կղերական կուսակցութիւնը շատ զօրաւոր է՝ երկրին բարձր դասակարգին և ժողովրդեան ստորին մասին մէջ։ Նախարարապետ Պ. Սակասթա յայտարարեց թէ պիտի կրնայ յարգել ամէն կրօնքի իրաւունքները, վասն զի կաթոլիկութիւնը Սպանիոյ պետական կրօնքն է՝ նաեւ յոյս յայտնեց թէ եպիսկոպոսները և քահանաները շատ առաջ պիտի չտանին կրօնական ցոյցերը՝ որոնք կրնան հակազդեցութեան առիթ մը ըլլալ հակակղերականներուն համար, այն քաղաքներուն մէջ, որոնք շատ հանդարտ կենալու հակամէտ չեն»։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պուրսայի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Թոքաթի նախկին կառավարիչ Նազըմ փաշա։

—Վանայ նահանգին Շէմտինան գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Մոքսի գայմագամ Ալի Ռիզա էֆ., որուն յաջորդեց Կարճկանի գայմագամ Իսքէնտէր պէյ. սա ալ յաջորդեց Շէմտինանի գայմագամ Մուսթաֆա Խուլուսի էֆ.։

—Քիրմանշահի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Բ. Դրան թարգմանութեանց սենեակին քարտուղարներէն Բէքիր պէյ։

—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Պէյրութի նահանգին գրաքննիչ Սալահէտտին էֆ.։

—Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պ. Հարոլտ Ուտսի, որդի կայս. Թիկնապահ ու երկրորդ կարգի ծովակալ Ուտս փաշայի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ կահագործ Պ. Անթուանի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Սապահ հետեւեալը կ՚արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէէն.—«Պետերսպուրկի Նովոսթի լրագիրը խօսելով Ռուսիոյ կայսեր հօրեղբօրորդուն՝ Աղեքսանդր Միխայլովիչ մեծ դուքսին Կ. Պոլիս կատարած ուղեւորութեանը վրայ, կ՚ըսէ թէ այդ պարագան զօրաւոր ապացոյց մըն է Թուրքիոյ և Ռուսիոյ միջեւ տիրող բարեկամական յարաբերութեանց և թէ մեծ դուքսին այցելութեամբը կը յուսացուի որ այդ յարաբերութիւնները աւելի զօրաւոր հանգամանք մը ստանան»։

—Բոլիթիշէ Քորէսբոնտենց ալ այդ այցելութեան վրայ խօսելով, կ՚ըսէ թէ Վեհ. Սուլթանը այդ առթիւ հեռագիր մը ուղղեր է Ռուսիոյ կայսեր որ փոխադարձաբար հեռագրով շնորհակալութիւն յայտներ է։

ՄԵՔԼԸՆՊՈՒՐԿ-ՇՎԵՐԻՆԻ Ալպրէխթ դուքսը, դքսուհին և Ռէօսի Հէնրի իշխանը, ինչպէս ծանուցինք, Թրիէսթէէն երէկ առտու մայրաքաղաքս ժամանեցին աւստրիական Էօրէքէ շոգենաւով։ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ ու կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա նոյն շոգենաւը երթալով, Վեհ. Սուլթանին անունով բարի գալուստ մաղթեցին Նոյին Բարձրութեանց։ Գերմանական դեսպանատան խորհրդական Պ. Ֆոն Վանկէնհայմ և դեսպանատան երկրորդ զինուորական կցորդն ալ շոգենաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին։ Դուքսը, դքսուհին ու իշխանը գերմանական դեսպանատան շոգենաւակով Թոփխանէի քարափը ելան և անկէ պալատական կառքերով Բէրա Բէլէս գացին, ուր կայս. Իրատէի մը համաձայն, յարկեր պատրաստուած են կայս. անձնական գանձուն կողմէ։ Նոյն Բարձրութեանց հետ կը գտնուին սենեկապետ Պառոն Ֆոն Ռանցաու, Պ. Իֆ և Տիկին Օէցցէն։

—Դուքսը, դքսուհին ու իշխանը մինչեւ ուրբաթ Բէրա Բէլէս պիտի մնան և, Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ գտնուելէ ետքը, Թարապիա երթալով շաբաթ մը Սըմմըր Բէլէս պիտի մնան։

—Կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա որ հիւրամեծար կարգուած է, երէկ ցորեկին, Բէրա Բէլէսի մէջ սեղանակից եղաւ դուքսին։

—Երէկ առտու դուքսը, դքսուհին ու իշխանը Ահմէտ Ալի փաշայի առաջնորդութեամբ և պալատական կառքերով, պտոյտ մը կատարեցին։ Այցելեցին Ղալաթիոյ հրդեհի աշտարակը և Սիւլէյմանիէի ու Սուլթան Պայազիտի մզկիթները։ Հիւրերը այս վերջնոյն բակին մէջ կեր տալ տուին աղաւնիներուն։ Նոյն Բարձրութիւնները իրիկուան ժամ 8ին նորէն Պոլսոյ կողմը անցան և այցելեցին Սուլթան Մահմուտի դամբարանը, Սուլթան Ահմէտի հրապարակին աղբիւրը և Այասոֆիայի մզկիթը, որուն մինչեւ վերի յարկը ելան։ Ժամ 12ին նորէն Բէրա դարձան։ Դքսուհին այցելած տեղերուն, մանաւանդ Այասոֆիայի մզկիթին և Եէնիչէրիներուն ցուցահանդէսին զանազան լուսանկարները առաւ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ մէջ Թղթակցէն.— «Ֆրանսայի ազգային տօնը մեծ հանդէսով կատարուեցաւ կիրակի օր, յուլիս 14։ Առտուն, Ս. Յարութեան Տաճարին մէջ լցուած էր խուռն բազմութիւն մը ու ժամը 8ին (Ք. Ե.) սկսաւ ձայնաւոր պատարագը Ս. Գերեզմանին վրայ, որուն շուրջը գրաւած էին Երուսաղէմի ու շրջակայից Ֆրանսական բոլոր հաստատութեանց պատկանող Միաբանութիւններ, մայրապետներ, որբեր ու որբուհիներ։ Պատարագիչն էր Ֆրանչիսկեանց Սողիմական Տեսուչը։ Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսը պաշտօնական համազգեստով ու շրջապատուած իր հիւպատոսարանի անդամներէն՝ ամէնքն ալ համազգեստաւ, կը բազմէր իր յատուկ թիկնաթոռին վրայ։ Ժամը 9½ին էր երբ պատարագը աւարտեցաւ ու ընդհանուր հիւպատոսը հանդէսով գնաց իր հիւպատոսարանը, ուր կատարուեցան պաշտօնական ընդունելութիւնները։ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը Օսմանիէի ու Մէճիտիէի Ա. պատուանշանները կուրծքէն կախած, իրեն հետ առնելով Տ. Ներսէս և Տ. Ղեւոնդ Սրբազանները, ժամը 10ին (Ք. Ե.) հիւպատոսարան գնաց, ուր սիրալիր կերպով ու մեծ յարգանքով ընդունուեցաւ։ Քաղաքիս Վսեմ. կառավարիչը, զինուորական պաշտօնէութիւնները, օտար պետութեանց հիւպատոսները, կրօնական հոգւոր պետեր և քաղաքին երեւելի անձնաւորութիւններ պաշտօնական այցելութիւններ տուին Ֆրանսայի ընդհանուր հիւպատոսին։ Պաշտօնական այցելութիւնները տեւեցին երկու ժամէ աւելի, որմէ ետքը երեկոյեան պտոյտ մը կատարեց հիւպատոսը մինչեւ Երրթա»։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.—Թաղապետական շրջանակներու մէջ գտնուած խրճիթներու, խաներու, բաղնիքներու և պանդոկախաներու բնակութեան յատկացուած սենեակներու ցուցակը պատրաստուելով մատուցուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնատանին։ Թաղապետութիւնները նոր հրահանգներ տուին որ այդ կարգի տեղեր հանրային մաքրութեան մեծ հոգ տարուի և պանդոկախաներու սենեակներուն մէջ երկու հոգիէն աւելի բնակելու արտօնութիւն չտրուի։ Հաւ ծախուած խանութներու մէջ կատարեալ մաքրութիւն պէտք է տիրէ. հակառակ պարագային օրէնքին խստութեանը պիտի ենթարկուին անսաստողները։

—Թանիտռոմոս Թաղապետութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Թոթաւլայի քանի մը թաղերու կոյուղիներուն վրայ, խնդրելով որ մաքրուին և փակուին։

—Տոքթ. Պիչ (և ոչ թէ Պօզ, ինչպէս սխալմամբ գրուեցաւ), որ կայս. Իրատէով մայրաքաղաքս բերուեցաւ՝ ժանտախտի հիւանդութեանց մասին անոր ունեցած մասնագիտութենէն օգտուելու համար, երեք ամիս Կ. Պոլիս պիտի մնայ. պայմանագրութիւնը ըստ այնմ պատրաստուած է։ Բէրա Բէլէս պիտի բնակի կայս. կառավարութեան ծախքով։ Շաբաթ օրը ներկայ գտնուեցաւ Քաղաքապետութեան մէջ գումարուած առողջապահական յանձնաժողովին։ Տոքթ. Պիչ որքան ատեն որ Կ. Պոլիս մնայ, ուղղակի Քաղաքապետութեան հետ յարաբերութիւն պիտի ունենայ։ Շոգենաւակ մը և կառք մը դրուած են անոր տրամադրութեանը տակ։ Տոքթ. Պիչ, երէկ, իր թարգմանին, Քաղաքապետութեան ընդհանուր քննիչ Օսման պէյի և առողջապահական բժիշկ Ֆէրիտ պէյի հետ այցելեց Կ. Պոլսոյ զանազան վայրերը։

—Շաբաթ օրը Արեւելեան Ճեպընթացով Կ. Պոլիս բերուեցան հազար դեղաչափ Եէրսինի շիճուկ, զոր Քաղաքապետութիւնը յանձնարարած էր Բաստէօրեան հաստատութեան։ Այդ շիճուկը եթէ ժամանակին գործածուի, ոչ միայն լաւ արդիւնքներ կու տայ, այլ նաեւ հիւանդութեան առաջքը առնելու մասին ալ նախազգուշական միջոց մըն է։

—Պաշտօնական Ջերիտէ մը կը ծանուցանէ թէ դատական նախարարութեան ու ոստիկանութեան գրուած է օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկել Պալաթու թաղին մէջ կարկանդակ շինող Եանգօ, Մոշօն ու Տավիտ անուն Հրեաները՝ հանրային առողջութիւնը խանգարող վնասակար ուտելիքներ պատրաստելնուն ու ծախելնուն համար։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Եգիպտոսի մէջ ուրբաթ և շաբաթ օրերը ժանտախտէ դէպք ու մահ չէ պատահեր։

ԿԵՂԾ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ.—Թուրք լրագիրներու մէջ այսօր հրատարակուած Պաշտօնական Ջերիտէ մը կը ծանուցանէ թէ Պալաթու Թահթա Մինարէ թաղը օսմ. հպատակ Աղաթ անուն հայ սափրիչ մը, առանց բժշկական վարժարանէն արտօնուած ըլլալու, ակռայ կը հանէ և արիւն կ՚առնէ. նաեւ ակռայի ցաւի ու ոտքի կոշտերու համար դեղ կու տայ. միանգամայն խանութին մէջ դարակի մը գտնուած դեղերուն հետ երեւան հանուած է կնքուած սրուակ մը, որուն վրայ դուրսէն կամ ներսէն գործածուելու մասին բան մը գրուած չէ և պարունակութեան բաղադրութիւնն ալ յայտնի չէ։ Աղաթէն այդ մասին բացատրութիւն ուզուելով պատասխանած է թէ Պաղչէ Գաբուի Քիւչիւկեան դեղարանը աշխատող Արշակ անուն մարդ մը տուած է իրեն այդ դեղը՝ Հրեայի մը յանձնելու համար։ Նկատելով որ այդ կարգի դեղ մը, նոյն իսկ եթէ թոյն չպարունակէ, դեղարանէ մը կարելի չէ վրան բաց, առանց դեղագիրի ու պիտակի դուրս հանել, որով պատասխանատուութիւն կը հրաւիրէ թէ՝ յանձնողին և թէ ստացողին համար, ձեռնհաս պաշտօնարանը գրած է դատական նախարարութեան ու ոստիկանութեան օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկել այդ Արշակը ու Աղաթը։

—Պաշտօնական ուրիշ Ջերիտէ մըն ալ կը ծանուցանէ թէ Պոլսոյ Էտիրնէ Գաբուի կողմը Տիմիթրի, Ֆաթիհի Չէօրէքճի Գէօրուսը թաղին մէջ Վէսիլի Ապար, Զաբչեմազ Թաղին մէջ Ֆիլիպպի Ահմէտ և [illegible] կողմը Էվլէնթօս, առանց բժշկական վարժարանէն արտօնուած ըլլալու, ակռայ կը հանեն և արիւն կ՚առնեն. ուստի գրուած է դատական նախարարութեան ու ոստիկանութեան, արգիլել զանոնք այդ գործը ընելէ և միանգամայն օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկել։

ՊԻՆՂԱՅԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Տաքաւնէլէն կիրակի օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Պինղայի հրդեհին նկատմամբ.

«Պինղայի կառավարութեան պաշտօնատանը, հեռագրատունը, Թաղապետութեան ու երկրագործական պանքային պաշտօնատեղիները, մզկիթը, եկեղեցին և խանութներն ալ հաշուելով, ութ հարիւրէն աւելի շէնքեր այրեցան։ Կազմուած յանձնաժողով մը ամէն օր երկու հազար օխա հաց կը բաժնէ հրդեհէն վնասուողներուն։ Գաւառին կեդրոնին մէջ կառավարիչին նախագահութեամբ նըպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուեցաւ. Նաեւ գրուեցաւ շրջակայ գաւառակներուն որ հանգանակութեան ձեռնարկեն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանը Լա Մուէր պահականաւով, կիրակի օրը, մինչեւ Մեծ Կղզի ու Այսթէֆանոս գնաց եւ պտոյտ մը կատարեց։ Նոյն իրիկունը Պ. Բոնսթան Թարապիոյ ամարանոցին մէջ սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Ամերիկայի, Պելճիքայի ու Սպանիոյ դեսպանները։ Յետոյ պարահանդէս մը տրուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանական մարմնոյ անդամներէն ոմանք եւ Վերին Վոսփոր գտնուող բարձր դասակարգի ընտանիքներէն մէկ քանին։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան երրորդ քարտուղար Պ. Չէրպացքի երկրորդ քարտուղար կարգուեցաւ. Բուքարէշի իշխանին տեղ որ, ինչպէս ծանուցինք, Ճափոն փոխադրուած է։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ կայս. դոմսէյեր Նէճիպ էֆ. Մէլհամէի առողջական վիճակը գոհացուցիչ է. մարմնոյն ջերմութիւնը սովորական վիճակին կը մօտենայ. բժիշկները կ՚ըսեն թէ քիչ ատենէն կատարելապէս պիտի առողջանայ։

ՄԻՐԼԻՎԱՅՈՒԹԵԱՆ աստիճան տըրուեցաւ բժշկական վարժարանին միքրոպաբանութեան ուսուցիչ դոկտոր Արիֆթէթ պէյի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ նախարարապետ կինը տիկին Թէոթոքի քանի մը օրէն Կ. Պոլիս պիտի գայ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքին ի պատիւ, կիրակի օրը, Պ. Լէոնիտաս Զարիֆի սեղան մը տուաւ Թարապիոյ իր ամարանոցին մէջ։ Առաւօտ Պ. Զարիֆիի Անեմոնէ պահականաւը Փէնէր երթալով Թարապիա փոխադրեց Տ. Եոաքիմ Գ.ը եւ Պրուսայի մետրապոլիտ Տ. Նաթանայէլը։ Հրաւիրեալներուն մէջ կար նաեւ Տէրքոսի մետրապոլիտը։ Աղանդերին ատեն Պ. Զարիֆի բաժակ պարպեց Տ. Եոաքիմ Սրբազանին կենացը եւ ըսաւ. «Օրթոտոքս նուիրապետութեան այս զարդը, որուն խոհականութեանը վրայ մեծ յոյս ունի ազգը եւ Եկեղեցին»։ Տ. Եոաքիմ Գ. ալ բաժակ պարպեց Տէրքոսի մետրապոլիտին եւ Զարիֆի ընտանիքին համար, ուրկէ, ըսաւ, ազգը եւ Թարապիոյ հասարակութիւնը բարիքներ կը սպասեն։

—Աճեմլը-Պուրկազի Այա-Անասթասիա վանքը, Պուլկարիոյ իշխանին հրամանով, վերջնական կերպով յանձնուեր է տեղւոյն յոյն մետրապոլիտին, որ կղերականներ եւ պահապաններ ղրկեր է նոյն վանքը։

—Փէնէրի Պատրիարքարանին խառն ժողովը, երէկ, խորհրդակցութիւններ կատարեց՝ հանգուցեալ մեծահարուստ Սենկրոսի կտակին այն տրամադրութեանը վրայ, որով բաւական գումար մը կը նուիրէ Կ. Պոլսոյ մէջ որբանոց մը հաստատելու համար։ Բարերարը կամք յայտնած է որ այդ որբանոցը Եէտիգուլէէն զատ ուրիշ տեղ մը կառուցուի։ Խառն Ժողովը այդ մասին խորհրդակցութիւն կատարեց, բայց վերջնական որոշում մը չյանգեցաւ։

—Թուրքերէնի մէջ առաջին հանդիսացող ուսանողներուն յանձնուած Համիտիէ մրցանակը տրուեցաւ Հէյպէլիի աստուածաբանական վարժարանէն շրջանաւարտ Արիսթոտէլ Նիքոլաիտիսի (15 ոսկի) եւ Տիմիթրի Խրիսթիտիսի (10 ոսկի)։

ԽԱՇՈՒԻԻ գինը մէկ Փր. վրայ իջեր եւրոպական հրապարակներու վրայ։

ՊՈՒՔՐԷՇԻ լրագիրները կ՚ըսեն թէ երկրագործական նոր մեքենաները եւ գործիքները աչքէ անցնելու համար Ռումանիա ղրկուելիք օսմ. պաշտօնեաներուն հարկ եղած դիւրութիւնները պիտի ընծայուին Ռումանիոյ կառավարութեան կողմէ։ Կալուածներու նախարարը միջոցներ ձեռք առեր է, որպէս զի օսմ. այդ պատուիրակութիւնը այցելէ պետական ու անհատական ագարակները։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջեւ կնքուելիք հիւպատոսական պայմանադրութեան բանակցութիւնները 1902 յունուար 14ին սկսելով, նոյն տարուան օգոստոս 4ին պիտի աւարտին։ Ռումանիոյ կառավարութիւնը խոստացեր է այդ ժամանակամիջոցին մէջ աւարտել բանակցութիւնները։ Այդ առթիւ պիտի կարգադրուի նաեւ Տոպրուճայի իսլամներուն կալուածներու խնդիրը։

ԹԷՄԷԹԹՈՒԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Ելեւմտից պաշտօնարանը որոշեց որ երեք հարիւր ղրուշ ամսականով եւ կամ նոյն համեմատութեամբ օրականով օսմ. երկիրներու մէջ արհեստով ու վաճառականութեամբ զբաղողներէն եւ պանդոկներու ու Ընկերութեանց պաշտօնեաներէն՝ մէկ ամսաթոշակի կամ օրականի մէկ ամսականէն երեք հարիւր ղրուշ հանելէ եւ մնացած քանակութենէն ալ հարիւրէն քառասունը զեղչելէ ետքը, մնացածէն թէմէթթիւ տուրք պիտի առնուի։

ՍԷԼԱՆԻԿ - Կ. ՊՈԼՍՈՅ երկաթուղիի միացման գիծերու Ընկերութեան բաժնետէրաց ընդհանուր ժողովը երէկ գումարուեցաւ Պ. Պէժէի նախագահութեամբ։ Վարչական Խորհրդին տեղեկագրէն տեսնուեցաւ թէ 1900ի տարեշրջանին 1,825,633 Փր. հասոյթ գոյացած է։ Շահագործման ծախքն է 1,918,160 Փր.՝ այսինքն իւրաքանչիւր քիլօմէթրին 3,757 Փր.։ Հասոյթն ալ իւրաքանչիւր քիլօմէթրի հաշուով 3,576 Փր. է։ Կայս. կառավարութիւնը տարեկան 15,500 Փր. կը վճարէ իբրեւ երաշխաւորութեան գումար՝ իւրաքանչիւր քիլօմէթրի համար։

ՀԵՐՔՈՒՄ.—Պուքրէշի լրագիրները կը հերքեն քանի մը թերթերու այն լուրերը թէ օսմ. կառավարութիւնը, Ռումանիոյ կառավարութեան դիմումովը, արտօնութիւն չի տար Րումէլիի նահանգներուն ռումանական վարժարաններու ուսուցիչներու որ Ռումանիա երթան. Նաեւ անցագիր ալ չի տրուիր։ Պուքրէշի թերթերը իրենց հերքման իբրեւ ապացոյց մէջ կը բերեն այն պարագան թէ Սէլանիկի ու Մանաստըրի ռումանական վարժարանաց տնօրէնները եւ ուսուցիչներ մը այս միջոցիս Պուքրէշ կը գտնուին։

ՏԻԿԻՆ ՆԻՔՈԼԱ ԶԱՐԻՖԻԻ կողմէ նուիրուած երկու միլիոն Փր.ի գումարով հաստատուելիք յունական հիւանդանոցին համար Համազգային Անկելանոցին մօտ 16,000 քառակուսի կանգուն գետին մը գնուած է։ Հիւանդանոցին յատակագիծը վերջին դրութեան համաձայն պիտի պատրաստեն Տոքթ. Զամպաքօ փաշա ու Գամպուրօղլը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Կիրակի օրը ժամ 7ին Կէլիպոլուի մէջ՝ հիւսիսէն հարաւ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է՝ երեք երկվայրկեան չափ։

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ կը գրեն թէ Էրէյլիէն հոն գացած Եանքօ անուն հանքագործը Թորթում գաւառակը ուղեւորեր է՝ Լէսքեար, Նամրէվան ու Հոնքէ գիւղերուն մէջ երեւան հանուած ածուխի հանքերը քննելու համար։

—Յուլիս 4ին Էրզրում եւ Խնուս մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ նոր կանոնագրին համաձայն, ի նորոյ պատրաստուելիք «Թէզքէրէի Օսմանիէ»ներու, տումարներու եւ 7 տեսակ իլմուխապէրներու տպագրութեան համար նուազուրդ մը բացուած է։ Փափաքողներ կրնան դիմել Ներքին գործոց հաշուակալութեան, ուր յիշեալներուն օրինակները պիտի ցուցուին իրենց, ինչպէս նաեւ միւս պայմանները։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց հարկ եղած պաշտօնեաները կարգել Հիճազի, Եէմէնի ու Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգներուն եւ Պէնկազիի գաւառին մէջ մարդահամարի գործողութեան ձեռնարկելու համար։

ՇՔՈՏՐԱՅԻ նահանգին մէջ այս տարի հունձքի առատութիւն կայ։

ՕՏԱՐ ՀՊԱՏԱԿՆԵՐԸ.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը գրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ օտար հպատակներու «Փէրաղ»ի ու «Ինթիքալ»ի գործողութեանց համար Կ. Պոլսոյ մէջ դեսպանատուները պէտք է ծանուցագիր մը տան որ վաւերացուած ըլլայ Բ. Դրան հպատակութեանց դիւանէն եւ թէ գաւառներուն մէջ ալ պէտք է այդ եղանակով գործել։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Յուլիս 9էն 16, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ 240 մահեր պատահած են, որոնց 5ը՝ թիֆոյէ, 2ը՝ կոկորդախտէ, 9ը՝ հարսանիթէ, 4ը՝ կարմրախտէ, 16ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Պալճը Եազուչի կողմը Հաֆըզ Թէվֆիք էֆ.ի մօրը՝ 70 տարեկան Խատիճէ Խանըմի մարմինը, անցեալ իրիկունը, պարտէզին ջրհորէն գտնուեցաւ. մարմնոյն վրայ քանակոծման հետքեր տեսնուեցան։ Դիազննութիւն պիտի կատարուի հասկնալու համար թէ այդ կինը անձնասպա՞ն եղած թէ ոճրի մը զոհ գացած է։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, եւ առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պաժիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն եւ անարմատ ակռաները արհեստական ամենազգեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եւայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ՚ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պաժիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն սակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Րումէլիի երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 189րդ. վիճակահանութիւնը 1901 յուլիս 19/1 օգոստոսին հրապարակաւ պիտի կատարուի Հանրային Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 10/23 յուլիս 1901 4—4

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էնֆլիւէնզայի հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխի եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուրը, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԻՖԷՐՈՒԼԻՍ

Ազգային Լուրեր

Գրնալը կղզիէն կը գրեն մեզ. «Պոլսական քանի մը թերթեր հրատարակեցին թէ Գեր. Յովհաննէս Սրբազան Արշարունի այցելութիւն մը տուած է Փէնէրի Յունաց Պատրիարքարանը եւ հոն գտած չէ Ն. Ս. Յովակիմ Գ. Պատրիարքը։ Շատ մօտէն (Գրնալը կղզիէն) տանուած, բայց ստուգութենէ շատ հեռու այսպիսի լուր մը հարկ կը համարինք քիչ շատ մանրացունել ճիշդն՝ ներկայովս։

«Անցեալ հինգշ. օր էր որ Տ. Յովհաննէս Արշարունի Սրբազան եւ Յարութիւն Գ. Մրմրեան էֆէնտի փափաքելով առաջինը՝ տեսակցիլ Գեր. Տ. Նաթանայէլ Սրբազանին հետ եւ երկրորդը՝ ներկայ գտնուիլ Աստուածաբանական վարժարանի տարեկան քննութեանց, ժամը 5ին Գրնալյէն անցան Հալքի կղզին եւ այցելեցին այդ վարժարանը, որ կառուցուած է կղզիին առաջին հովասուն բլուրին վրայ՝ վեհ, պարզ եւ հաստատուն ճարտարապետութեամբ մը եւ ուր պիտի գտնուէին նաեւ Յունաց արդի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ու Տ. Նաթանայէլ Պրուսայի մետրապոլիտը։

«Քննութիւնները աւարտած էին սակայն կէս օրէն առաջ եւ Նորին Բ. Սրբազնութիւն Տ. Տ. Յովակիմ Պատրիարքն ալ անցած էր Տ. Նաթանայէլի հետ ի Բրինքիբօ Պ. Զարիֆիի ապարանքը՝ երեկոյին Հալքի դառնալու համար։ Ուստի, յետ առ ժամն կարեւոր ծանօթութեանց, այցելուները ընդունուեցան անակնկալ պատուով չէնքին հիւրասրահը՝ նախկին Պոլսական Պատրիարք Ամեն. Անթիմոս Սրբազանէն ու իրեն կցորդ մետրապոլիտներէն, որոնց մին Ֆրանսերէն թարգմանի պաշտօնը կը կատարէր։ Այդ հանդիպաւոր կէս ժամու ընդունելութենէն ետեւ հրաւիրուեցան նաեւ Նախկին Պատրիարքէն ցերեկուան ճաշի եւ ապա առիթէն գեղեցիկ օգուտ մը քաղել ուզելով խնդրեցին շրջիլ չէնքին գլխաւոր սրահներն ու դասարանները։

«Առաջնորդութեամբ դպրոցին կղերական բրոֆէսէօրներէն մէկուն՝ երկու ժամու չափ պտտեցան այդ ամուր համալսարանին նշանակելի եւ աննշան վայրերը՝ երկուստեք համարձակ անկեղծութեամբ եւ իմացական մտերմութեամբ. Բովանդակ չէնքին մէջ կը տիրէր մաքրութիւն, լայն ծանրութիւն եւ քրիստոնէական խստուն պարզութիւն՝ շատ բնական ներդաշնակութեամբ լծորդուած վայրին ու գործին ծանր եւ սուրբ պաշտօնեաներուն։ Այս ամէնուն վրայ մեղմօրօր հովի փչումներով ալ օգնուած, այդ նուիրական վայրէն ժամը 7ին մեկնեցան մեր հիւրերը եւ անդին կղզիին հարաւակողմի կիրճին վրայ կառուցուած վաճառականական վարժարանն ալ ժամու մը այցելութեամբ զննեցին. այս վերջինը՝ թէ՛ իր դասարաններուն ճոխ եւ պատշաճ կազմածութեամբ, թէ իր լայնարձակ սրահներուն ննջարաններուն եւ չուրջի պարտէզներուն սքանչելի յօրինուածքովը կը թուէր ճշմարիտ համալսարան մը նախանձելի իր ծովածուփ յինանեայ գոյութեամբը։

«Կիրակի օրը Գեր. Արշարունի Սրբազան Վարդավառի պատարագը կը մատուցանէր ի Գնալը մինչ իր հիւրակիցը ժամը առաւօտեան 9ուկէսին մեկնած էր դարձեալ Հալքի Աստուածաբանական վարժարանին Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ ներկայ գտնուելու Ամեն. Տ. Տ. Յովակիմ Ս. Պատրիարք Հօր հանդիսապետութեամբ երեք ծերունազարդ Պատրիարքներու ներկայութեամբ ու եպիսկոպոսներու, բազմաթիւ քահանաներու եւ 100ի չափ Աստուածաբանական ուսանողներու աղնիւ ներկայութեամբ կատարուելիք եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան՝ որ տեւեց իբրեւ չորս ժամ։ Հակառակ օդին հեղձուցիչ ջերմութեան, այդ չորս ժամու միջոցին ինք՝ Տ. Տ. Յովակիմ Պատրիարք նախագահեց եւ կատարեց այդ մեծ հանդէսը ամենայն զգաստութեամբ չքեղութեամբ, ուր արեւելեան Եկեղեցին բովանդակ հին վեհութիւնը թափած հոգիացած՝ Նորին Բարձր Սրբազնութեան առոյգ եւ թրթռուն հնչումներովը ու շեշտերով կ՚առնէր շատ խոր եւ լայն թռիչներ մը՝ բարեպաշտիկ եկեղեցական անձուկ շրջափակին մէջ։ Եպիսկոպոս ձեռնադրուողն էր նոյն վարժարանին Տեսուչը՝ բարի եւ յղկուած անձնաւորութիւն մը, զոր Ս. Պատրիարք Հօր եւ ներկայ ժողովուրդին երգելով axios'ը (արժանի է) կոչումները արժանացուցին եպիսկոպոսական աստիճանին։ Այդ հայրապետական հանդէսէն ետքը՝ դարձեալ հոն տեղի ունեցաւ մրցանակաբաշխութեան հանդէսը (1) ի ներկայութեան իբր հազար հոգիի, որոնց վրայ առնուազն հազարի փառք մըն ալ կ՚աւելցընէր նորընտիր Պատրիարքին ներկայութիւնը։»

—Ատաբազարէն կը գրեն մեզ. «—Յուլիս 2ի երկուշաբթին՝ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ ազգ. ուսուցիչ Մ. Սարգիս էֆ. Գահնայեանի։ Հանգուցեալը մօտաւորապէս 55նոց էր, խնամեալ կրթութիւն մը ստացած էր տեղւոյս Ս. Կարապետ թաղի ազգ. վարժարանին մէջ հանրածանօթ Տ. Յովհաննէս քհնյ. Մախմոանի մօտ, որ այժմ հանգուցեալ է։ Ի մէջ այլոց հմուտ էր Ֆրանսերէն լեզուի։ Պարկեշտ, բարեբարոյ եւ ազնիւ անձ մըն էր Մ. Սարգիս էֆ.։ Հակառակ քիչ շատ բարեկեցիկ ընտանիքի մը զաւակը ըլլալուն, կարօտ մնացած էր 150 ղրուշի չափ պզտիկ ամսականի մը, որուն խաթրին կը վազէր տարիներէ ի վեր։ Այս կերպով բաղդը երբեք չի ժպտեցաւ իրեն, եւ պարզապէս կարօտութեան երեսէն, կամ աւելի ճիշդը ինքզինքը կարօտութեան մատնելէն՝ փիզիքապէս մաշեցաւ ինկաւ։ Հանգուցելոյն արդի պաշտօնակիցները գրեթէ ամբողջովին իր դագաղին հետեւեցան, մինչեւ գերեզման։

«—Տեղւոյս Ս. Հրեշտակապետ թաղի նախորդ տեսուչ Արամ էֆ. Յովասափեան՝ երէկ մեկնեցաւ Պոլիս, յուսալի է որ քիչ օրէն վերադառնայ քաղաքս, քանի որ 2—3 կիներու դէմ՝ պատուոյ դատ բացած է եւ անոր արդիւնքին սպասելու պէտքը ունի։

«—Բնիկ Ատաբազարցի Տոքթ. Մինաս Թիւլպէնտճեան որ 6 տարիներէ ի վեր Բարիզի բժշկական վարժարանը կ՚աշակերտէր, իր թէզը յաջողութեամբ անցնելէ վերջ յուլիս 1ի կիրակի օրն իր ծննդավայրը Ատաբազար ժամանեց. Տոքթօրը հազիւ 30 տարեկան՝ կամքի տէր, զուարթ եւ ուշիմ երիտասարդ մըն է. պարծանք մը կրնայ նկատուիլ մեզի։ Անկէ զատ ունինք Տոքթ. Արթինեան մը. ան ալ յաջողակ ու ճարտար բժիշկ մը եղած է։ եւ նոյնքան պատուաբեր քաղաքացիներուս։»

—Թիֆլիսէ գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ՝ Շամխոռու հայ ուսուցանական լուսաւորական ծխականներուն եկեղեցական Խորհուրդը, ռուս լրագրի մը գրածին համաձայն, թոյլտուութիւն խնդրած է ծխական դպրոց մը բանալ Մէյսարի գիւղին մէջ։

—Շրջանաւարտներու քննութիւնները տեղի ունեցան երէկ Գումգաբուի Մայր վարժարանի սրահին մէջ, ի ներկայութեան Ուսումնական Խորհուրդի անդամներէն Սեդրակ էֆ. Կիւրտիկեան եւ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի, ինչպէս նաեւ մէկ քանի ուսուցիչներու։ Քննութեանց կը մասնակցէին Գումգաբուի Մայր եւ Լուսաւորչեան, Գումգաբուի դուրսի, Սամաթիոյ եւ Ս. Յակոբայ որբանոցին երկսեռ աշակերտները։ Քննութեանց նիւթերն էին կրօնք, թարգմանութիւն ու գծագրութիւն։

—Լազարեան բարեգործին մահուան հարիւրամեակը այս տարի հոկտեմբերին կը լրանայ։ Մոսկուայի Ծխական Ժողովը հանգուցեալին յիշատակը անմահացնելու համար, որոշեր է երկսեռ վարժարան մը շինել, Մոսկուայի Հայոց դրամով, ի նշան երախտագիտութեան։ Մոսկուայի բարեսէր եւ հարուստ ազգայիններէն ոմանք խոստացեր են մեծ գումարներ տալ յիշեալ ուսումնարանին շինութեան համար։ 21 25,000 րուպլիի մօտ ծախք մը պիտի ըլլայ։

—Կիպրոսի որբանոցին չորրորդ տարեշրջանի տեղեկագիրը Պատրիարքարան ղրկուած է։ Այդ տեղեկագրին մէջ ըսուած է թէ որբանոցին գոյութիւնը ապահովուած է ալ եւս։ Խնամակալութիւնը որբանոցին բոլոր պէտքերը հոգալէ յետոյ, այս շրջանին, 150 անգլ. ոսկիի գումար մըն ալ աւելցուցեր է իր արդէն ունեցած 200 ոսկիի պահեստի գումարին վրայ։ Որբանոցը ունի 37 աշակերտ, որոնք թէ՛ արհեստի եւ թէ՛ ուսման մէջ զգալի յառաջդիմութիւններ կ՚ընեն։ Կիպրոսի օտար վարժարաններու տնօրէնները եւ ուսուցիչները մեծ գովեստով կը խօսին մեր որբանոցին արհեստանոցին վրայ, իբրեւ տիպար ցոյց տալով Կիպրոսի նմանօրինակ հաստատութեանց մէջ։ Որբանոցին տարեկան ծախքն է մօտաւորապէս 670 անգլ. ոսկի, որ մեծ մասով կը հայթայթուի բարեսէրներու կողմէ։

—Ծանօթ փաստաբան Խնդիր էֆ. Սիմոնեան, որ կարեւոր դատի մը պատճառաւ Ատանայի կողմերը գացած էր, ուրբաթ օրը մայրաքաղաքս դարձաւ։

---

(1) Ուսանող հանդիսականներուն մէջ կային Օրթագիւղցի երկու հայ-հռոմ կրօնաւորներ, որ շատ սահունութեամբ կը խօսէին հայերէն աշխարհաբարը։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինոբլ)

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 29 յուլիս.— Նահանգային Խորհուրդներու համեմատական երէկուան ընտրութիւններէն ընտրուեցան 83 հանրապետական եւ 11 պահպանողական։

ՎԱԼՏԵՐՍԷ ՄԱՐԵՇԱԼԸ

ԱԼԺԷ.— Կէրա շոգենաւը, ուր կը գտնուէր Վալտերսէ մարէշալը եւ հազար գերման զինուորներ, Ալժէրի նաւահանգիստը մտաւ, ուր բժշկական քննութեան ենթարկուեցան։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.— Ումպէրթօ Թագաւորին մահուան տարեդարձին առթիւ հանդէս մը կատարուեցաւ Բանթէոնի մէջ. Ներկայ էին Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին, արքայական գերդաստանին անդամները, աւագանին եւ ժողովրդեան սաստիկ բազմութիւն մը։

—Ամբողջ Իտալիոյ մէջ հոգեհանգիստ կատարուեցաւ. բոլոր քաղաքներուն մէջ դրօշները կէս պարզուեցան։

—Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը Սէն-Լազար ու Մորիս պատուանշանի մեծ ժապաւէնը տուաւ Զէքի փաշայի որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Իտալիոյ Թագաւորին նուիրուած ձիերը տարած էր։

Պ. ՔՐԻՍՊԻ

ՆԱՊՈԼԻ.— Նախկին նախարարապետ Պ. Քրիսպիի վիճակը շատ ծանր է։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.—Նահանգային Խորհուրդներուն համար կիրակի օրը կատարուած համեմատական ընտրութեանց արդիւնքը ատ եղաւ որ հանրապետական կուսակցութիւնը 81 աթոռ շահեցաւ։

—Ֆրանսայի նաւային ռազմափորձերը աւարտեցան։ Արդիւնքը խիստ լաւ է։ Պ. Վալտէք Ռուսօ որ ծովային նախարար Պ. Լանըսանի հետ ներկայ գտնուեցաւ ռազմափորձերու վերջին օրերուն, այսօր Բարիզ վերադարձաւ։ Չորեքշաբթի օրը նախարարաց Խորհուրդ պիտի գումարուի։ Նախարարապետը մէկ ամսուան արձակուրդ պիտի առնայ։

—Պ. Լէոն Տօտէ մենամարտի համար իր վկաները ղրկեց Պ. Ժէրօ-Ռիշարի։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Այսօր մեծ հանդէսով կատարուեցաւ Ումպէրթօ Թագաւորին մահուան տարեդարձը։ Ֆրանսական դեսպանատան բոլոր պաշտօնեաները ներկայ գտնուեցան հոգեհանգստեան պաշտօնին։

Պ. ՔՐԻՍՊԻ

ՀՌՈՄ.— Պ. Քրիսպիի վիճակը ծանրացաւ։ Ամէն յոյս կորսուած է։

ՖՐԵՏԵՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

ՊԷՐԼԻՆ.— Համպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհին (Գերմանիոյ կայսեր մայրը) ծանրապէս հիւանդ է։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

ԼՈՆՏՐԱ.— Բրէթորիայէն կը հեռագրեն թէ Պոէր պետերը խորհուրդ մը գումարելով որոշեր են շարունակել պատերազմը։

—Բրէթորիայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սթուէյթ պօէր զօրավարը սպաննուեր է Պլաքֆոնթէյնի մօտ մղուած ճակատամարտի մը մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ.— Քասէլի գարեջուրի յատուկ գործի Ընկերութեան վարչական Խորհուրդին անդամ Պ. Շլիկէլ ձերբակալուեր է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Ռամ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Օ.	26	36 1/8
Ամէնէն բարձր գին	»	26	37
Ամէնէն վար գին	»	26	31
Րումէլի Երկթ. զոյգ.	Ֆր.	104	37
Ամէնէն բարձր գին	»	104	75
Ամէնէն վար գին	»	104	12

ԲԱՑՈՒՄ 17 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	26	37
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	104	62
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթոմ.		0	10
Սոս. Օթ. Շանժ է Վալէօր		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	80
[illegible] բաժնեթ.		5	85
» [illegible]		191	75
» [illegible]		475	—
Քաղաքի Դ. Պոլսոյ		463	—
Թրամուայ		82	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտրայ ամիս	Ղրշ.	109	15
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	03 1/4
» » » չէք	»	24	86 1/2
Պէրլին տեսակաւ չէք	Մարք	18	55
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Ռուս Իմբէրիալ	»	90	30
[illegible]	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	08
Մէթալիք	»	102	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Օ.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՐԱ, 29 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	12
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	49	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	24	37
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. փակ.	24	37
Օսմանեան Պանքա	11	—
Ռուսական 1890	99	—
Հելլենական 5 %	38	50
» Մոնոբոլ	43	—
Պուլկարական 1888	83	—
Եգիպտական Ունիֆիէ	106	—
Տօմէնիալ	104	—
Թրանսվալ	3	35
Եգիպտ. Երկաթուղի	13	—
Փոխառութիւն	22	335

ԲԱՐԻԶ, 29 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	67
» » 3 1/2 %		101	85
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ֆրք.	24	95
) փակ.	»	24	97
» » » Բ.	»	50	75
» » » Գ.	»	26	97
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	527	—
Օսմանիէ	»	475	—
Րումէլի երկաթուղի	»	105	75
Օսմ. [illegible]	»	516	—
Օսմ. Ռէժի	»	310	—
Օպլիկ. Թիւրք 4 %	»	499	—
[illegible]	»	1023	-
Իտալական Ռանթ	»	96	70
Սպանիական արտաքին	»	70	85
Թրանսվալ	»	84	50
[illegible]	»	25	180
[illegible]	»	—	3

ՎԻԷՆՆԱ, 29 Յուլիս

Օսման. Լոտանի վիճակ	»	239	60
Րումէլիի երկաթուղի	»	98	50
Օսմ. Ռէժի	»	286	—

ՊԷՐԼԻՆ, 29 Յուլիս

Օսմանք	»	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	100	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	101	—
Թրք. Լոտանի վիճակ 3 ամս.	»	30	256

ՊՐԻՒՍԷԼ, 29 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	24	60
Րումէլիի երկաթուղի	104	—

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure
boisson de table et rafraîchissante.

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ էջերը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԻԱ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1901-1902

Վարժարանիս ԻԱ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1901) սեպտ. 1ին. Նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի կ՚ունենան օգոստոս 30ին եւ 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին սեպտ. 1ին։ Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան պայմանները երկու տեսակ են.— Պէտք է վճարել։

(Ա.) Միանուագ մուտք 3 օսմ. լր.
Տարեթոշակ 20 » »
Արձակուրդի տուրք 1 » »
Ամէն ծախք վարժարանիս վրայ։

Եւ կամ Բ) Առանց մուտքի՝ 12 օսմ. լր. տարեթոշակ եւ 1 լր. արձակուրդի տուրք, պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան զգեստի, կօշիկի, ասոնց կարկտանքի, դասագրոց եւ դպրոցական այլ պիտոյից, մահճակալի եւ անկողնոյ, ինչպէս նաեւ դեղօրէից ծախքը, իսկ վարժարանը կու տայ սնունդ, ուսում եւ կը հոգայ լուացքի, բժշկի եւ այլ ծախքերը։ Ցերեկեայ թոշակաւորք պարտին վճարել 6 օսմ. ոսկի տարեթոշակ եւ կը ստանան ուսում եւ միմիայն ցերեկեայ ճաշ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս, Ազգ. Պատրիարքարանը, կամ ի Կարին՝ վարժարանիս Տեսչութեան։ Յառաջիկայ տարի նոր ձրիավարժներ չպիտի ընդունուին. այդ մասին ո՛ եւ է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։ 2—10

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
Կարին, 26 յունիս 1901

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի սեպտ. 11ին, (Ն. Տ.) Դիշ.։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել սեպտ. 1ի սկիզբը, եւ կէսը՝ յունվ.ի սկիզբը։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1 ուկէս օսմ. ոսկի աւելի կը վճարեն։

Ուրիշ տեղեկութիւններ ստանալ ուզողները կրնան գրել Հայուհեաց վարժարանի Տնօրէնութեան, Ատաբազար։

2—10

ՌՈՊԷՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը, որով կը կառավարուի. Նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն եւ Թրքերէն լեզուաց համար. Ունի 8000 հատորներէ բաղկացեալ երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական եւ բուսաբանական հաւաքածոներ եւ բնագիտական, աստղաբանական, բնախօսական եւ այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն, բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. նոր տնօրէնութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Ռոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական եւ գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն եւ տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի եւ Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը, որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեան հոյակապ եւ քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Րումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գտնուող բերդերուն ետեւը բլրի մը վրայ, որուն դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյն եւ ամէնէն առողջարարը համարուած է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւն, ի Րումէլի-Հիսար։

754 2—24

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Բ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱՆ
ԴՊՐՈՑԻ ԳԻՐՔԸ

Նախակրթարանաց երկու սեռի տղոց ընթերցման համար։

1. Նախապատրաստական տարի էջ 128 գին 3 դահեկան։
2. Ա. տարի աղջկանց համար գին 4 դահեկան։

Նշանաւոր հեղինակաց գործերէն ընտրանօք քաղուած։ Ամէն բառ ու ամէն դաս բացատրուած։ Ուսուցչին եւ աշակերտին գործը հաւասարապէս դիւրացուցուած է։ Շահեկան, հրապուրիչ նիւթեր, բարոյախօսական, առակներ եւն.։

Տպագրութիւն նոր պատկերներով, լաւ թուղթ եւ տոկուն կազմ։

Դպրոցի ու Քոլէճի Պատ. Տնօրէնք մէկմէկ օրինակ ձրի պիտի ստանան գրաւոր դիմելով. Երկուքին փոստի ծախք 2 դհ.։

Նախ. մասը իսկոյն կը ղրկուի, իսկ Ա. տարին 30 յուլիս։

Վարժարանաց համար գոհացուցիչ զեղչ։

Հասցէ
Կեդրոնական գրատուն (Զ. Թորոսեան)
Պոլիս Ջաղմաղճըլար Եօգուշու թիւ 64
6—30

ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ՍՐՏԱԽԱՌՆՈՒՈՒՔ

Ստամոքսի հիւանդութիւնը, շատ անգամ դժուարամարսութիւնը, սրտի խառնուք, լուծմունք պնդութիւն և փսխում առաջ կը բերէ, ինչ որ հիմնապէս բուժելու համար պէտք է ամէն ճաշէ վերջ ՐԷԿԼԻՍ ՍԱՆԿԻՆԷՐ անուն ազդու դեղէն մէյմէկ քիչ առնել։ Րէկլիս Սանկինէրը ուրիշ ալքոլային դեղերու նման չի խանգարեր ստամոքսը, ընդհակառակն աստիճանաբար կ'առողջացնէ զայն և արտադրութիւնները կը կանոնաւորէ։ Հարբուխի, հազի, պռօնչիթի և կոկորդի բորբոքումի համար ևս ազդու դեղ մըն է և կը ծախուի մեծ դեղարաններու մէջ։

699 26—26

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

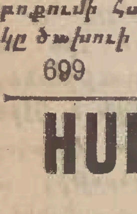

Ցայտնի է թէ մորիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը որքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Գ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մորիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անստգիւտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիոն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Քասթիկլիօն Փողոց։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504 40—56

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլէ, Պորտոյէ, [illegible]
և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէս	3000	Թէպս	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2400
[illegible]	2000	[illegible]	2350
[illegible]	3000	[illegible]	2254
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1598

Դիմել առ Ճ. Վ. [illegible] և ԸՆԿ.
[illegible]
ՃԷՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
(Եանենի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւոտ ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ՝ ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ արուեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին, ղեկին ամրութիւն, գոյնի հաստատութիւն, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ազդեցիկներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ծ. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Տանօթ.—Տղայոց կողմէ մասնաւոր [illegible] !! 137

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշտ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,.3.,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահարաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. կայս. Պանքային

747 6—52 Տնօրէն Արեւելքի համար Լ. ՊՕՆՏԻ

NEVRALGIES Անքուն, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՋՂԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

ԼԷ ՊՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒՆԻ
LES PROVINCES RÉUNIES
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔՍԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան
Ա. ԿԻՐԻԸՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան
Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՆՈՐԱՁԵՒ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դագօ	1497	Հօգօ	1011	[illegible]	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	2607	[illegible]	2906	[illegible]	1695	Մարէնկօ	3372	Սալէրնօ	1118
Անճէլօ	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	Մարթէլլօ	2709	Սաֆֆօ	1755
[illegible]	2377	[illegible]	4311	[illegible]	1581	Միքատօ	3557	[illegible]	1198
[illegible]	1832	[illegible]	937	[illegible]	2730	Միլօ	1057	[illegible]	1200
[illegible]	1364	[illegible]	2383	[illegible]	3600	Մօնթէքէլլօ	1785	[illegible]	1828
[illegible]	1078	[illegible]	1718	[illegible]	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	[illegible]	504	[illegible]	2354	[illegible]	1083	[illegible]	2987
[illegible]	4481	[illegible]	1464	[illegible]	5540	Օհիօ	4100	[illegible]	1470
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1030	Օնտարիօ	4036	[illegible]	487
[illegible]	1887	[illegible]	1541	[illegible]	1058	Օրլանտօ	1535	[illegible]	2429
[illegible]	1364	[illegible]	954	[illegible]	3307	Պալէրմօ	1587	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1328	[illegible]	1700	[illegible]	510	Վօլօ	1239
Քարլօ	2729	[illegible]	849	Լէօ	1058	[illegible]	3339	[illegible]	2392
[illegible]	1834	[illegible]	4582	Լէբանթօ	3273	Ռինալտօ	1683	Զէնօ	1850
[illegible]	2697	[illegible]	3080	Լիվօրնօ	1642	Ռօլլօ	1618	Զէրօ	1209
Քօլօրատօ	4235	[illegible]	1248	Լօրէնցօ	2191	Ռօմէօ	1789		

Թօֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Քօնիօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 29ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս [illegible]
Թիւ 22—24. [illegible] խան, Ղալաթիա 377

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 ֆր.
1898ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է [illegible]	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ճ. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ
([illegible] Մաքսատան)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԻՈՏՕՐ ՓԷՐԻՆ 524

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ
Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրական անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Փրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմնին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մերքէզանի փողոց, Ճէտիտ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

Քննիչ գործակալութեան Ա. ԿԻՐԻԸՂԵԱՆ։

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

DUC
PAPIER
EXTRA SUPÉRIEUR
DRAGONIS & BILIKAS
CONSTANTINOPLE GALATA
CONSTANTINOPLE
DRAGONIS BILIKAS
BON
150 FEUILLES
PAPIER
Bon Marché

Երբ ամէն առթիւ կը ջանաք ձեր առողջութիւնը պահպանել, ուշադրութիւն ըրէք որ ձեր գործածած սիկառի թուղթերն ևս առողջապահիկ ըլլան։ ՏԻՒՔ և ՊՕՆ և ՃԵՐՄԱԿ ԿՈՂՔՈՎ ՊՕՆ սիկառի ընտիր թուղթերը ջերմապէս կը յանձնարարուին, որովհետեւ առողջապահական օրինաց համեմատ պատրաստուած են։ 13—52

COMP RUSS
NAVIGATION A VAPEUR ET D
COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 17 30 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 18 31 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճամբորդելով Աղեքսանդրիա, Բօրթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Թրիփօլի)։
Եշ. 19 1 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 19 1 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում եւ [illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ուր. 20 2 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 521

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]

Յուլիս 30ին Առմենի, Պաթումէն։
Օգոստ. 5ին Գառամանի, Մարսիլիայէն։
» 5ին Անատոլի, Պաթումէն։

[illegible]

Յուլիս 31ին Առմենի, ուղ. Մարսիլիա։
Օգոստ. 6ին Անատոլի, ուղ. Մարսիլիա։
» 7ին Գառամանի Տէրինէէ Իզմիր Պանտրմա Մարսիլիա։

[illegible] ուղղակի Բարիզի համար. Առաջին կարգի 245 Փրանք. Բ. կարգի 175 Փրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին [illegible] փողոց. 516 Փ. [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվըրփուլ և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէռնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Պավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ըմպրիա	8128	Սիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէփօ	2181
Աւրանիա	7269	[illegible]	1614

Վէրիա շոգենաւը, նաւապետ Քրէսէն, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի օգոստոս 5ին։

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
[illegible] խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, [illegible] փողոց։ 255

Պատասխանատու ԶԱՐԵՀ ԽՐԱԽՈՒՆԵԱՆ

— 13 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ

7.

ԲԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Բայց ես ալ քիչ մը վերէն սկսայ, սիրելի օրիորդ, այս ամէնը կիսով չափ միայն կը վերաբերի ձեզ. ձեզ յատուկ եղող բարկութիւնը անհամբերութիւն կը կոչուի։ Լաւ կ'ընէք սակայն՝ եթէ բարեկարգէք զայն, անհամբերութիւնը թերութիւն մը չէ պատանի աղջկան համար։ Պզտիկ բարկութիւնները (եթէ կը հաճիք, մտերմական բարկութիւններ անուանենք զանոնք), վնասակար են մանաւանդ անոր համար՝ որ ձեզ թերանալ կուտան ձեր յարգանքին մէջ դէպի ձեր ծնողքը, ինչպէս ծաղրանքը՝ դէպի ամէն մարդ։ Արդ՝ չյարգել իր մայրը, սրբապղծութիւն մըն է։ Ձեր մայրը կրնար գուցէ անհոգ գտնուած ըլլալ ձեր մասին, նեղած, լքած ըլլալ զձեզ. կրնար գուցէ ո՛րչափ տաժանելի դարձուցած ըլլալ ձեր կեանքը՝ որչափ խաղաղաւէտ ու բարեբաստիկ ըրած է զայն. կրնար գուցէ նոյնիսկ կորուսած ըլլալ իր բարեկամներուն, ազնուասիրտ մարդոց համարումը։ Բայց ես դարձեալ պիտի ըսէի ձեզ. «Յարգեցէ՛ք զինքը, սիրելի օրիորդ, վասն զի ձեր մայրն է։ Այնպիսի վիճակի մը մէջ ուր ոչ ոք կը յարգէ զայն, ուր ամէն ինչ կը կործանի անոր շուրջը, ձե՛ր սրտին մէջ պարտէր գտնել վերջին ապաստարան մը։

Վարժուեցէ՛ք ուրեմն առանց անհամբերութեան հանդուրժելու այն չնչին բաներուն՝ որոնք այսօր կրնան իսկ նեղել զձեզ կամ անհաճոյ ըլլալ ձեզ։ Բաղդատմամբ ա՛յն բաներուն՝ որոնց վրայ ուրախանալու իրաւունք ունիք, ասոնք գոյութիւն չունին։ Եթէ, ա՛յն ժամուն՝ ուր զերծ էք նեղութիւններէ, ընդվզէի՛ք, պարապ բանի համար և նոյնիսկ առանց պատճառի, ձեր վիճակն ի՜նչ պիտի ըլլայ ապագային մէջ՝ երբ իրական փորձերու ենթարկուիք։

Երբ դուք կը վշտանաք, պնդելով ձեր կարծիքին վրայ կամ կարծեցեալ իրաւունքի խնդիր մը յարուցանելով, պատճառն այն է որ կ'ուզէք իրաւունք ունենալ, այնպէս չէ՞. պատճառն այն է որ ձեզի այն պէս կը թուի թէ ուրիշները շատ կ'ուշանան ձեզ գոհացում տալու։ Արդ՝ ձեր վշտանալուն ճիշդ պատճառն այն է որ՝ փոխանակ իրաւունք ունենալու՝ անիրաւ էք։ Նախ, ձայնը բարձրացնել, շարժումներ ընել, ոտքով գետինը զարնել, չխնայել իր խօսքերը, իր բառերը, ապացոյցներ են յոռի ճաշակի, յոռի դաստիարակութեան, որոնցմէ պէտք է՝ ամէն պարագայի մէջ՝ խնամով զգուշանալ։ Յետոյ բարկութիւնը, որ ինքնին փաստ մը չէ, կը շլացնէ ձեր միջոցները և կ'աւրէ ձեր պերճախօսութիւնը։ Խորհրդածութիւնը կը դադրի գործելէ, շարժառիթներն այլեւս անտեղի հանգամանք մը կը ստանան, կատարեալ անկարգութիւն մը կը տիրէ շարքերուն մէջ. գաղափարները, ինչպէս նաև զանոնք արտայայտելու սահմանուած բառերը, կ'ընդհարին ու կը շփոթուին. մարդ կը լփտայ, նիւթէն կը շեղի, և վերջապէս իրաւունք չունենար։ — Ամէն կերպով իրաւունք չունենար, էապէս թէ ձեւապէս. վասն զի թերացած կ'ըլլայ վարմունքի, պատշաճութեան, նոյնիսկ յարգանքի մէջ, և այս ամէնէն վեր՝ բնաւ բան մը ապացուցած չըլլար։

Բարկութիւնը ո՛չ միայն համոզելու միջոց մը չէ, այլ նաև միշտ կը խաբէ և կը մատնէ զմեզ։ Ամենէն ճշմարիտ խօսքը որ ըսուած է իրենց պաղարիւնութիւնը կորսնցնող անձերու մասին, այն է թէ ուրիշներուն սխալին վրէժը իրենց անձէն կը լուծեն։

Այր մարդոց թո՛ղէք ուրեմն, սիրելի օրիորդ, քանի որ անոնք հակադրուած են յարձակելու և իրենք զիրենք պաշտպանելու, թշնամանք ու անգութ զէնքերը, վայրենիներուն թողէք թունաւոր նետերը։ Արտայայտութեան, շարժուձեւի և մտածութեան վերաբերեալ ո՛չ մէկ բուռն բան կը պատշաճի կիներուն իբր զէնք։ Բացարձակօրէն ստոյգ չէ թէ կանանց ոյժը կը կայանայ իրենց տկարութեան մէջ, այլ, ինչպէս ըսանք արդէն, իրենց քաղցրաբարոյութեան մէջ։ Նախորդ նամակներէս մէկուն մէջ՝ մատնանշելով կանանց քաղցրաբարոյութեան հրապոյրն ու զօրութիւնը, խոստացած էի խորտակել անոնց բարկութիւնը։

Բարկութիւնը ո՛չ միայն կը խանգարէ միտքը, այլ և կ'եղծանէ դէմքը։ Այս պարագան մըն է ա՛յն զօրաւոր պատճառներէն՝ որոնց համար կիներուն շատ օգտակար պիտի ըլլար դիտած ըլլալ, թէ իրենց ընկերուհիներէն մէկը՝ բարկացած ժամանակ՝ ի՛նչպիսի երեւոյթներ կը ներկայացնէ։ Անշուշտ այն ատեն պիտի զարհուրէին միանգամայն իրենք զիրենք ենթարկելէ այդպիսի տկարութիւններու և այդպիսի տգեղութիւններու։ Զարիքը բուժելու, կամ աւելի լաւ է ըսել՝ անոր առաջքն առնելու այս միջոցն աւելի ազդու և աւելի ապահով է քան թէ պլուտարքեան հայելին։ Երբ մարդ զայրացած է, ինքզինք չի տեսներ այլեւս. և ոչ պէտք եղած ողջմտութիւնը կ'ունենայ այլ ևս, և ոչ պէտք եղած հանդարտութիւնը, կարենալ որոշելու համար թէ ո՛ր աստիճան այլանդակուած է իր դէմքը։ Հայելին կատաղին դէմքը դեռ չցոլացուցած, կատաղին պիտի կոտրէր զայն։ Ասկէ զատ, քանի որ հոս խնդիրը բարկասիրտ կիներուն վրայ է, ո՞ր սենեկապանուհին իր տիրուհիին աչքէն ինկելու վտանգին պիտի ենթարկէր ինքզինքը, անոր ներկայացնել այս համբաւաւոր հայելին, ուր այդ կինն իր մոլեգնութեան մէջ չպիտի կրնար նայիլ առանց ինքնիրմէ ամչնալու։

Պիտի ըսէք ինծի թէ կան այնպիսի անձեր՝ որոնք չեն ուղղուիր ուրիշներուն օրինակէն, այլ այդպիսիները կը հաւատան միմիայն իրենց անձնական փորձառութեան։ Այդ պարագային մէջ, սիրելի օրիորդ, ուրիշ ոչինչ կը մնայ այլ ևս՝ բայց եթէ դարմաններ փնտռել։ Կ'ըսեն թէ քիչ մը ջուրը ամենալաւ արդիւնք առաջ կը բերէ. այսինքն՝ բերանը ջրով լեցնել այն վայրկեանին՝ երբ փոթորիկը կը սպառնայ, և ա՛յն ատեն միայն կուլ տալ՝ երբ ճգնաժամն անցած է բոլորովին։ Ահա այս տեսակ դարմաններ կը յանձնարարուին։ Այս լոկ ֆիզիքական դեղն առնելով հանդերձ, կրնայ ըլլալ որ դարձեալ ծագին նախատինքներով կամ անմտութիւններով լեցուն փոթորիկներ, բայց ջրով լեցուն գաւաթը միշտ պատրաստ է և նոր հանդարտութեան մը վստահութիւնը կը ներշնչէ։

8.

ՊԱՐՏԱՃԱՆԱՉՈՒԹԻՒՆ

Հիմա որ ուշադիր ու զգուշաւոր էք, սիրելի օրիորդ, պարտիք արթուն ըլլալ՝ Ձեր չէշտին, ձեր կացութեան, ձեր անկեղծ հաստատամտութեան մէջ կայ բան մը՝ որ ըստ իս յաջողութեան գրաւական մըն է. կամեցող է կարող։

Զարէն խորշելով ու բարիին դիւրամատոյց ըլլալով, կեանքին պիտի ուղղուիք միշտ եթէ ձեր աչքերը խոշոր բանաք ձեր անձին վրայ։ Մէկ խօսք միայն կը բաւէ զձեզ ուղիղ ճամբուն մէջ դնելու և անոր մէջ անսայթաք շարունակելու. այդ խօսքըն այն է՝ զոր Յոյները ոսկեղինիկ տառերով գրած էին Դեղփեան մեհեանին մէջ. Ծանի՛ր զքեզ։ Մարդ կ'ապրի թերութիւններ կամ յոռի մտածութիւններ կոչուած այդ գարշելի ընկերներուն հետ, միմիայն վասն զի լաւ ճանչցած չէ զանոնք. երբ մարդ հասկցած է անոնց ի՛նչ ըլլալը, ի՛նչ ուզելը, մանաւանդ ի՛նչ արժէք ունենալը, այն ատեն մարդ պարտ անձին կը համարի արհամարհել, և հալածել է, որ չյաջողի։

(Շարունակելի)